

Tartalomjegyzék

Vezetői értékelés	2
Fontosabb események 2001-ben	5
I. A BÉT bemutatása	
Szervezeti felépítés	8
A BÉT titkárságának Szervezeti felépítése	9
Tagság	10
Kereskedési rendszer	12
Elszámolás	15
Információ-értékesítés	16
II. Kibocsátók	
A tőzsdére lépés feltételei	18
Értékpapírok 2001	20
Kibocsátói lista	23
III. Piaci folyamatok	
Azonnali piac	26
Határidős és Opciók piac	30
BUX	34
CESI	36
CETOP20	38
RAX és DWIX	39
A Budapesti Értéktőzsde Indexei	41
IV. Pénzügyi elemzés	
Mérleg és eredménykimutatás	44
Könyvvizsgálói jelentés	46
V. Kapcsolattartók	
Információ és a BÉT főosztályai	48

A Budapesti Értéktőzsde 2000. decemberében elfogadott stratégiájában célként a szolgáltatások versenyképességének növelését határozta meg a piac igényeinek kiszolgálásával, a megtérülési szempontok figyelembe vétele mellett.

A stratégiai cél megvalósítása jegyében a 2001. évi tevékenységnek alapvetően két fő mozgatórugója volt. Az egyik a tőzsde szolgáltató-üzleti jellegű működésének erősítése, a másik a nemzetközi együttműködési lehetőségek keresésének előtérbe állítása.

A BÉT szolgáltató szervezetként egyaránt kívánja hatékonyan szolgálni valamennyi, a tőzsdei kereskedésben közvetlenül és közvetetten érintett szereplőt, így a tőzsdei kibocsátókat és kereskedőket, valamint az intézményi és az egyéni befektetőket.

A kibocsátók jelentik a tőzsde számára a kereskedhető termékek bővítésének legfontosabb forrását. Ezért a tőzsde nagy hangsúlyt fektet egyfelől a tőzsdén már bevezetett papírokkal rendelkező társaságokkal való kapcsolattartásra, másfelől új kibocsátók megnyerésére.

A kibocsátókat érintő 2001. évi legfontosabb intézkedéseink voltak:

- a részvénytörzsi bevezetési díj eltörlése
- a vállalati kötvények és az állampapírok közös szekcióba (hitelpapír szekció) sorolása, és ezzel közös, T+2 napos multinetes elszámolási körbe kerülésük
- az Internetes Kommunikációs Szolgáltatás elindítása, amelynek révén internet alapú, kedvező díjtétel mellett közzétételi lehetőséget bocsátunk a kibocsátó társaságok rendelkezésére a felhasználók, így a befektetők részére ingyenesen
- Londonban sikeres road-show keretében mutattuk be legfontosabb kibocsátóinkat
- kibocsátóknak szóló hírlevelünkben havonta adunk tájékoztatást fontos, őket érintő kérdésekről
- a befektetői kapcsolattartásról nemzetközi sze-

mináriumot és „Út a tőzsdére – kötvény” címmel konferenciát szerveztünk a kötvénykibocsátások és tőzsdei bevezetésük ösztönzésére

- „Út a tőzsdére – kötvény” témában kiadványt is megjelentettünk
- a folyamatos kétirányú kommunikációval a kibocsátókat érintő szabályzatmódosításoknál és egyéb projekteknél mindig kértük és figyelembe vettük a kibocsátók véleményét, észrevételeit
- a novemberben megtartott Tagi és Kibocsátói Fórumon a kibocsátók is tájékoztatást kaptak többek között a BÉT részvénytársasággá alakulásáról
- külföldi értékpapírok kereskedésére, nem hivatalos szekcióként a BÉT létrehozta un. szabad piacát

A 2001. év visszaeső forgalmával és csökkenő

áraival nem kedvezett új bevezetéseknek. A tőzsde azonban a fentiekben felsorolt intézkedései mellett számba veszi és kapcsolatba lép azokkal a cégekkel, amelyek potenciális kibocsátóként

szóba jöhetnek, hogy a piac kedvező alakulása esetére előkészítse megjelenésüket a tőzsdén.

2001. évben 1 részvénybevezetés és 4 kivétel történt a részvénytörzsi bevezetés során, amivel a listázott részvények száma az év végére 56-ra csökkent. Új papírként megjelentek a jelzőlevelek és a bevezetett kötvények száma 11-re nőtt. Továbbra is a legnagyobb kibocsátónk az ÁKK, amely az MMTS rendszeren belül a BÉT-tel közösen kifejlesztett modulon bonyolítja az állampapír aukciót és árjegyzést annak érdekében, hogy a befektetők folyamatos árinformációt kaphassanak az állampapírpiac helyzetéről.

A kereskedők, befektetők kiszolgálásának egyik kulcskérdése az igényeikhez igazodó, megfelelő termékpaletta. A kibocsátók megnyerése érdekében tett lépéseinket tehát ebből a szempontból is kiemelt fontosságúnak tekintjük.

A világ több vezető tőzsdéjét is megelőzve bevezetett egyedi részvény alapú határidős kontraktusok körét 2001. júniusában a tőzsde kiter-

jesztette valamennyi „A” kategóriás részvényre, amelyek a származtatott szekció legsikeresebb terméktípusának bizonyultak az elmúlt évben.

Új devizapiaci instrumentumban, a japán jenenben is lehetővé vált a kereskedés 2001. januárjától. Még 2001. évben került kidolgozásra a közép-kelet-európai térség benchmark indexeként használható, 2002. január 1-jétől publikált

CETOP20 index. Előkészítettük a befektetők számára egyszerűbb, érthetőbb 5 éves referencia államkötvény határidős kontraktus 2002. évi bevezetését.

A tőzsdetagok számának csökkenése az év során folytatódott a kedvezőtlen piaci folyamatok ill. a befektetési szolgáltatók közötti koncentráció, anyabankba olvadás következtében. Így a tőzsdének 2001. végén 34 – közöttük 8 banktagja volt, az év elejéhez képest 8 taggal kevesebb.

A tőzsdei kereskedés tisztaságának, transzparenciájának biztosítását a tőzsde mindig is alapvető fontosságúnak tekintette, egyrészt

törvényben rögzített kötelezettsége, másrészt a kereskedők tőzsdével szemben támasztott erre vonatkozó elvárásának teljesítése miatt. Ennek érdekében folyamatosan fejleszti a szofisztikáltabb piacfigyelést lehetővé tevő monitoring rendszerét.

A nemzetközi viszonylatban is korszerű, minden piacot kiszolgáló kereskedési rendszer nemzetközi átlag feletti üzembiztonsága megbízható alapot nyújt a kereskedők és ügyfelek igényeinek mind teljesebb körű kiszolgálásához. 2001-ben megélné a különböző típusú értékpapírok aukcióval történő értékesítésére irányuló kereslet, amit a rendszer multifunkcionalitása révén szintén teljesíteni tudtunk, felsorakozva

ezzel a nem szokványos megoldásokat is nyújtó tőzsdék közé.

Az vendor cégeken keresztül történő információszolgáltatás, illetve értékesítés a befektetők transzparencia-érzetének emelése révén a kereskedés volumenének növekedését, nemzetközi versenyképességünk erősítését hivatott elősegíteni, illetve egyben fontos bevételi forrásunk is. Az adatok értékesítéséből származó bevételek növekvő súlyának megfelelően a BÉT fokozott figyelmet fordít a szolgáltatás színvonalának emelésére és az elérhető információk körének bővítésére. Ennek érdekében a BÉT kiemelt feladatként kezelte 2001-ben a vendor interface üzembiztonságának javítását. Az adatszolgáltatási szerződésünket az adatszolgáltatók szervezeteként működő FISD kiemelkedőnek minősítette 2000-ben.

A tőzsde nagy figyelmet szentel a hazai befektetői bázis szélesítésére, amelyhez a kisbefektetői oktatási program folytatásával, termékismertető brossúrákkal, kiadványokkal, internetes hírlevéllel, a tőzsdei információs központ működtetésével közvetlenül is hozzájárul, kiegészítve tagjaink ezirányú tevékenységét.

2001-ben a tőzsde nagy erőfeszítéseket tett arra, hogy a tőzsde, a tőkepiaci szereplők érdekeit érvényesítse a kormányzati szervek felé. A vállalatfelvásárlási szabályok módosításával gyakorlatilag európai színvonalú jogi előírások fogalmazódtak meg. A tőkepiacról szóló törvény kidolgozásának több éve tartó munkálataiban a Tőzsde mindvégig aktívan részt vett. Az új Kódex számos lényeges kérdésben előrelépést hozott. Ilyen például a kisebbségi tulajdonos védelmi szabályok

Simor András

Horváth Zsolt

és a vállalatfelvásárlási szabályok kidolgozása, melyeknél a tulajdonosi viszonyok transzparenciáját fogalmazták meg elsődleges célként. Lobby tevékenységünk eredményének tekintjük a tőkepiaci műveletek adóztatása terén elért változtatásokat, mivel a 2001. év végéig érvényes szabályok kifejezetten negatívan hatottak a kisbefektetők tőzsdei aktivitására.

A tőzsdei forgalom az általános nemzetközi tőkepiaci recesszió, a kedvezőtlen kormányzati intézkedések, adózási okok miatt jelentősen – az azonnali részvénytőzsdén 60 %-kal, a származtatott piac közel a felére – esett vissza. A tőzsde hivatalos indexének éves szinten forintban mérve 9 %-os, dollárban mérve 7%-os csökkenésével a BÉT a világ relative jól teljesítő tőzsdei közé tartozott.

A forgalom és az árfolyamok hanyatlásának forgalmi díjbevételeket csökkentő hatását elensúlyozandó a BÉT szigorított költséggazdálkodásán, létszámot csökkentett és visszavett tervezett fejlesztéseiből.

A 2000. év végén elfogadott stratégiával összhangban a tőzsde szolgáltatás orientált, költségérzékeny gazdálkodásával lényegében a gazdasági társaságokéhoz hasonlóvá tette tevékenységét és előkészült a részvénytársasággá való átalakulásra.

A BÉT felismerve a fokozódó és globalizálódó versenyhelyzetet valamint a méretgazdaságosság problémáját, 2001. második felétől aktívan kereste a nemzetközi együttműködés lehetőségeinek különböző formáit. A kapcsolatkeresés egyrészt a közép-kelet-európai régió felé irányult, ahol az eddig elért együttműködésnek is a BÉT a legfőbb előmozdítója. Vizsgáltuk az MMTS

rendszer bérbeadásának lehetőségét is. A másik irány a vezető nyugat-európai tőzsdékkel való integrációs lehetőségekre vonatkozó tárgyalások folytatása. A BÉT célja egy olyan modell megvalósítása, amely a hazai kereskedők, befektetők számára költséghatékony módon biztosítja külföldi piacok elérését, illetve a BÉT kibocsátóinak értékpapírjaihoz hozzáférést ad külföldi befektetőknek.

A BÉT nemzetközi elismertségét jelzi, hogy megfelelve a követelményeknek 2001-ben a Nemzetközi Tőzsdeszövetség (FIBV) teljes jogú tagjává fogadta.

A Tőzsdét továbbra is igen jó szakmai kapcsolat fűzi az Európai Értéktőzsdék Szövetségéhez (FESE). A tagtőzsdékkel kialakított jó együttműködésnek köszönhetően a BÉT elsőkézből ismerheti meg a vezető értékpapírtőzsdék aktuális fejlesztéseit és jut konzultációs lehetőséghez szakmai kérdésekben.

A 2001. évet jellemző alacsony forgalom és árak nem a tőzsde mint szervezet működési hatékonyságát mutatják, hiszen azt számos olyan külső tényező (pl. általános tőkepiaci recesszió) befolyásolta, amelyre a tőzsdének, mint szervezetnek nincs ráhatása. A saját mozgásteréből adódó lehetőségeket a Budapesti Értéktőzsde igyekezett felismerni, megragadni és felhasználni.

Simor András

a Tőzsdetanács elnöke

Horváth Zsolt

a BÉT ügyvezető igazgatója

2001. év fontosabb tőzsdei és makro eseményei

Az év kiemelkedő eseménye volt a Tőkepiac törvényi szabályozásának (az Értékpapírtörvénynek) a korszerűsítése – az új „Tőkepiaci kódex” kialakítása. Az új törvény egységes keretek között kezeli a befektetési szolgáltatások, szolgáltatók, az értékpapír kibocsátások valamint a

tőkepiac intézményrendszerére (tőzsde, elszámolóház) vonatkozó szabályokat. A törvény

2002. január 1-i hatállyal lép életbe.

Megkezdődött a BÉT Részvénytársasággá történő átalakulásának előkészítése. Az átalakulás várható időpontja 2002. első féléve.

2001. január 1.

A BÉT eltörli a bevezetési díjakat a nem fix futamidejű értékpapírok tekintetében.

2001. február 4.

Megrendezésre kerül a Tőzsdebál.

2001. március 1.

Elindul a kereskedés az MMTS szabadpiaci rendszerén, ahol külföldi kibocsátók értékpapíraire lehet kereskedni.

2001. április 1.

Sor kerül a BÉT kategóriarendszerének átdolgozására, melynek keretében a részvényeket „A” és „B” kategóriába sorolják módosított kritériumrendszer alapján, emellett kialakításra kerül egy ún. „T” szegmens is a nagy növekedési potenciállal rendelkező részvények számára.

2001. április 3.

Új értékpapír-típusként jelenik meg a Tőzsdén a jelzáloglevél, melynek elsődleges kibocsátása jelenleg a BÉT aukciós modulján történik havi gyakorisággal.

2001. május 4.

Az MNB kiszélesíti az intervenciós sávot, mely sokkal nagyobb teret enged a forint árfolyamának változásaira az aktuális piaci keresleti-kínálati viszonyok függvényében – megnövekszik a forint árfolyamkockázata.

2001. május 4-6.

A BÉT meghívására Budapesten tartja Working Committee ülését az Európai Értéktőzsdék Szövetsége (FESE).

2001. június 1.

A BÉT új egyedi részvény alapú határidős kontraktusokat vezet be, melynek következtében valamennyi, a bevezetés időpontjában az „A” kategóriába tartozó részvényre lehet határidős ügyletet kötni.

2001. június 15.

A kormány megvalósítja a teljes devizaliberalizációt

2001. július 17.

A BÉT az IKSZ (Internet Kommunikációs Szolgáltatás) megvalósításával lehetőséget nyújt a kibocsátónak arra, hogy a Tőzsde által előírt tájékoztatási kötelezettségek jelentős részének ne nyomtatott formában, hanem internetes úton tegyen eleget. Azon kibocsátók információi, melyek élnek ezzel a lehetőséggel, a BÉT honlapján érhetőek el.

2001. július 18.

Az új take-over szabályok egyrészt a kisebbségi részvényesek érdekvédelmét támogatják, másrészt a tulajdonosi szerkezet és a felvásárlási folyamat transzparenciáját növelik.

2001. július 30.

A BÉT létrehozta az ún. „Hitelpapír” szekciót, amely magában foglal valamennyi hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt. A korábbi „Állampapír” szekcióban szereplő értékpapírokhoz sorolják át az addig „Részvény” szekcióban kereskedett vállalati kötvényeket is.

2001. szeptember 11.

BÉT konferencia „Út a Tőzsdére – Kötvénykiadások” címmel.

2001. szeptember 12-14.

A BÉT szervezésében Budapesten tartja ülését a FESE Statisztikai Bizottsága.

2001. október 1.

A csúszó leértékeléses árfolyamrendszer megszüntetése, a továbbiakban stabilan, 276,02 Ft/Euro értéken rögzített árfolyam képezi az MNB intervenció sáv centrumát.

2001. október 1.

A vendorok számára elérhetővé válik a BUX Adatszolgáltatás csomag. Éles működését kezdi meg a vendor interface legújabb, 2.4 verziója, mely nagyobb adattartalommal rendelkezik. A napvégi adatok köre bővül, kapitalizációs és forgalmi adatokat is kapnak az adatszolgáltatók.

2001. október 8.

A BÉT a „K2” megnevezésű Kapcsolati Kiszolgáló szoftvert alkalmasnak minősíti a BÉT központi kereskedési rendszeréhez való kapcsolódásra, és engedélyezi az üzembe helyezését. Ezzel a BÉT megnyitja a kereskedési rendszerét többek között az Internettel való összekapcsolás felé.

2001. október 10.

A BÉT és az East-West Management Institute közös szervezésében Budapesten regionális IR szeminárium kerül megrendezésre. A konferencia célja a hazai befektetői kapcsolattartás kultúrájának fejlesztése, mely rendezvény remélhetőleg egy hosszabb távú program első állomása.

2001. október 15.

A BÉT-et az FIBV felveszi teljes jogú tagjai sorába.

2001. november

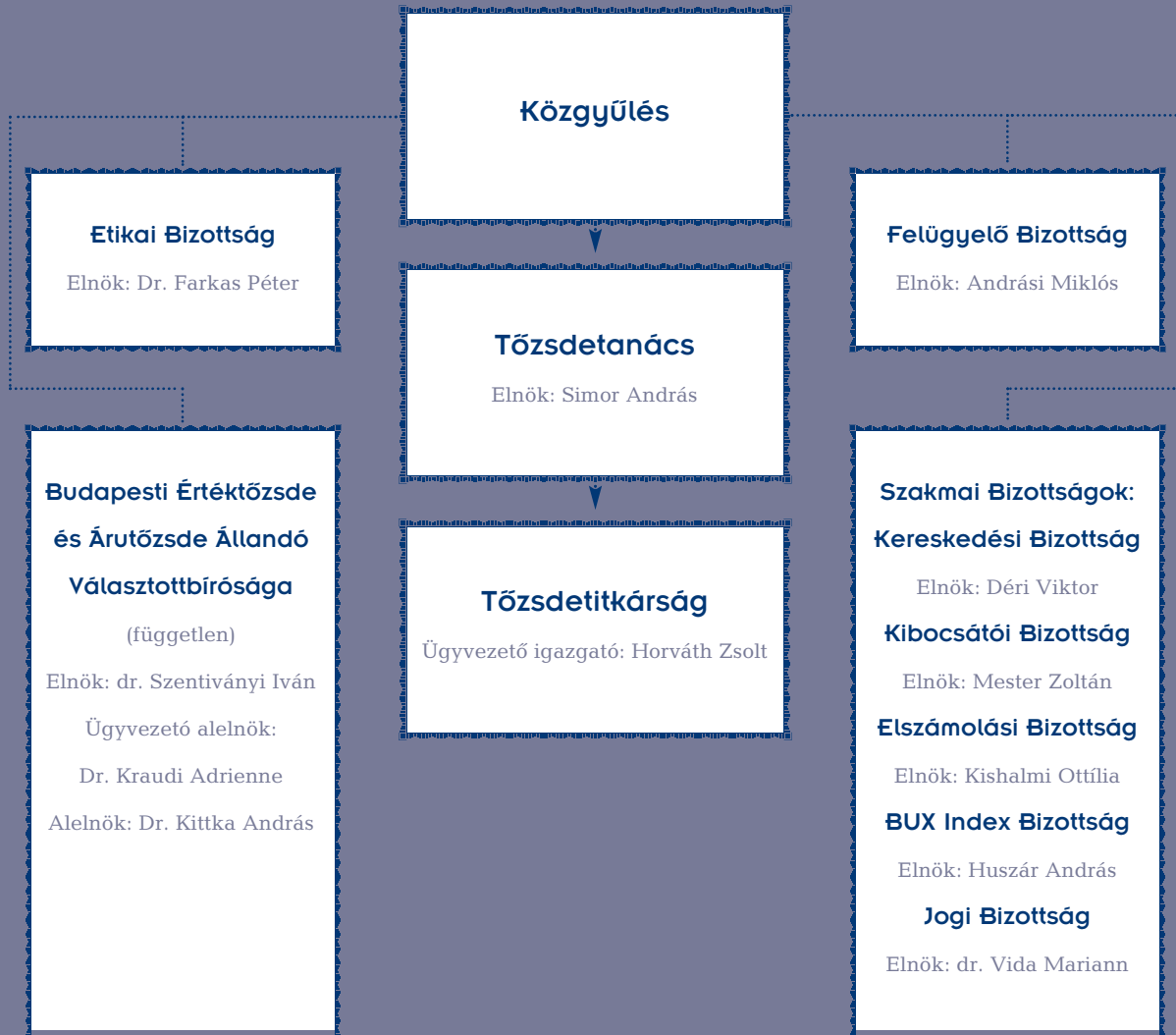
A Tőzsde újabb szolgáltatáscsomagot fejleszt a vendorok számára, az ún. TV Ticker Adatszolgáltatás Csomagot.

2001. november 15.

BÉT 3. road-show Londonban. A prezentációt a Bloomberg L. P. technikai segítségével New-Yorkban is on-line real-time figyelemmel kísérhetik az amerikai érdeklődők.

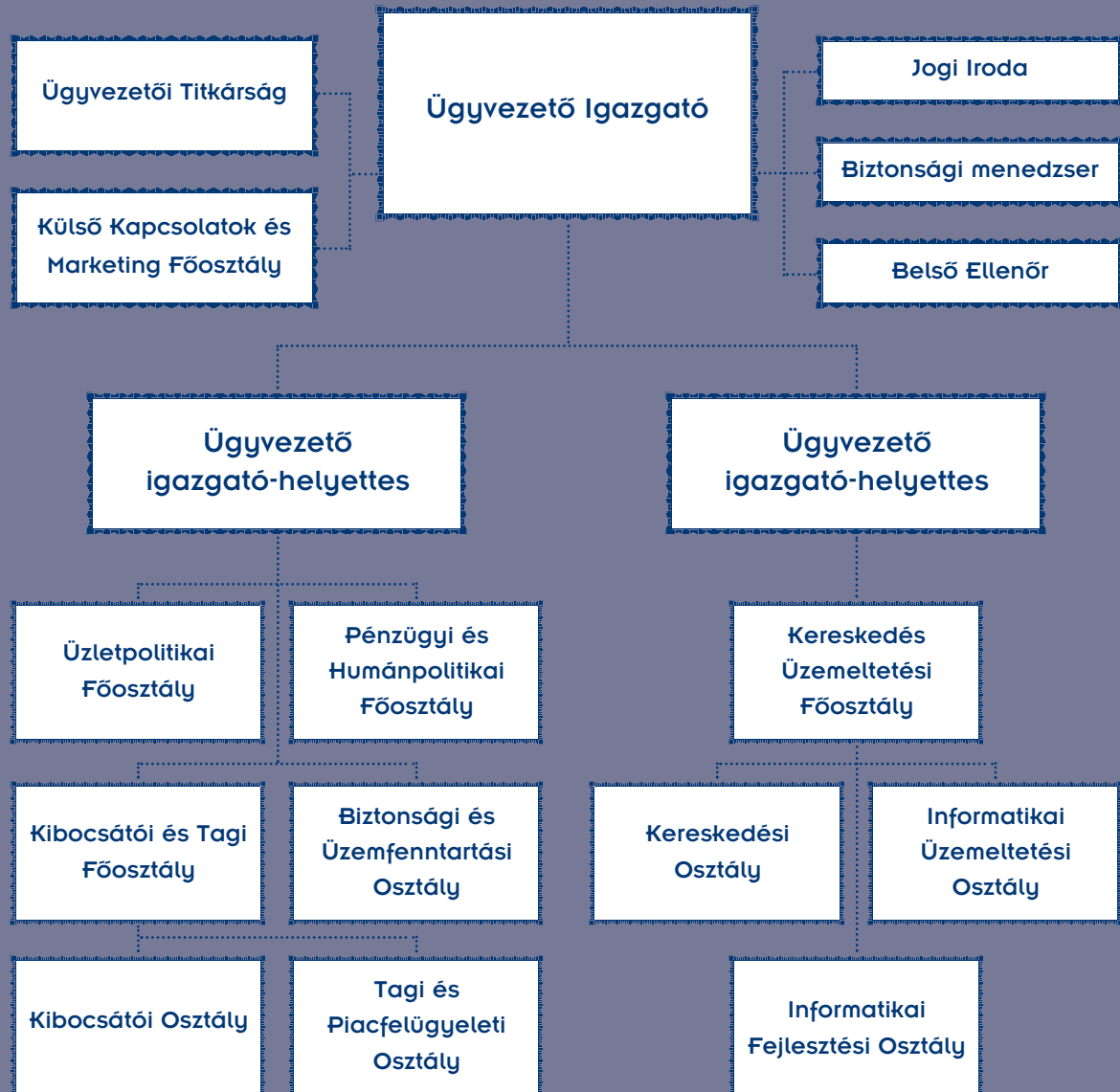
A BÉT bemutatása

Szervezeti felépítés

A BÉT titkárságának Szervezeti felépítése

A 2001. évben tovább folytatódott a tőzsde-tagok számának csökkenése. 2001. január 1-jén 42 tagja volt a Budapesti Értéktőzsdének, december 31-én már csak 34 tag rendelkezett kereskedési jogosultsággal valamely szekcióban.

Az elmúlt év folyamán 12 tőzsdetag fejezte be tőzsdei tevékenységét, melyből kettőnek a befektetési szolgáltatási tevékenységét és tőzsdetagságát az anyabankja vette át. A két új bankon kívül két új társaság szerzett tőzsdetagságot és kereskedési jogot 2001-ben.

Így tavaly összesen 8 társasággal csökkent a tőzsdetagok száma. A nem tőzsdetag szekciótagok számában nem történt változás, december 31-én továbbra is 5 bank szekciótagnak volt kereskedési joga a hitelpapír szekcióban.

A változások következményeként 2001. december 31-én a részvényszekciónak harminchárom, a hitelpapír szekciónak tizenhét, a származékos szekció határidős piacának huszonnégy, opciós piacának huszonegy tagja volt. A 2001. március 5-én indult MMTS Szabadpiaci Rendszerben nyolc tőzsdetag szerzett kereskedési jogosultságot az év végéig.

A Tőzsde Tagi Szabályzatának módosítására a 2001. évben két alkalommal került sor, amelyet elsősorban a Számviteli Törvény módosulásai, az OTC forgalmi jelentések befogadásával és feldolgozásával kapcsolatos feladatok változása, továbbá a Tőzsde és a Felügyelet, illetve a KELER Rt. között létrejött – a közös ellenőrzésre is vonatkozó – együttműködés tették szükségessé.

A főbb módosítások keretében módosult a konszolidált beszámolók, valamint a nem auditált negyedéves beszámoló beküldési határideje, kikerült a Szabályzathoz az OTC forgalmi adatok jelentésére vonatkozó előírás, a Tőzsde, a Felügyelet és a KELER Rt. közösen végezhet ellenőrzést a tőzsdetagoknál, illetve a tőzsdetagnál végrehajtott ellenőrzésekről készült jelentésekhez a Tőzsde is hozzáférhet. További módosítások, hogy tagfelvételkor elégséges a kérelmet megelőző negyedévi beszámoló auditálása olyan könyvvizsgálóval, aki nem rendelkezik tőzsdei szakvizsgával, vagy szabályzati és jogi modullal; a Tőzsde ügyvezető igazgatója jogosult a tőzsdetag kereskedési jogát felfüggeszteni, ha a tőzsdetag a díjfizetési kötelezettségének a tőzsdei írásos felszólítást követő 3 munkanapon belül nem tesz eleget; a tőzsdetag a megbízás teljesítése érdekében közreműködőt csak az ügyfél károsodástól való megóvásához szükséges mértékben vehet igénybe.

A tőzsdei vagyonyhányadok adás-vételét „A tőzsdei vagyonyhányad átruházásának szabályairól, valamint a tőzsdei vagyonyhányad nyilvántartásáról szóló Szabályzat” rendelkezései szabályozzák. A szabályzat adta lehetőséget kihasználva 2001-ben tizenegy aukciós eljárást kezdeményeztek a volt tőzsdetag vagyonyhányad-tulajdonosok és ebből kilenc tőzsdei vagyonyhányad gazdát is cserélt. A sikeres vagyonyátruházások közül hat aukció volt, míg három vagyonyhányad tulajdonos nem aukciós eljárás keretében – a számviteli szabályok szerint értelmezett konszolidálásba bevont vállalként –, egymás között ruházta át tőzsdei vagyonyhányadát.

A szabályzat utolsó módosítása lehetővé tette, hogy bárki szerezhessen tőzsdei vagyonyhányadot, így a december 31-i tőzsdei vagyonyhányad-listán már két magányszemély is rendelkezett vagyonyhányaddal.

A vagyonyhányad tulajdonosok száma az elmúlt évben szinte nem változott, mivel 2000. december 31-én 57 tulajdonos, míg 2001. december 31-én 56 tőzsdei vagyonyhányad tulajdonos volt nyilvántartásba véve.

Tagság

Tőzsdetagok és nem tőzsdetag szekciótágok listája (2001. december 31.)**Tőzsdetagok**

AEGON Magyarország Értékpapír Rt.
 Általános Értékforgalmi Bank Rt.
 BIZTONSÁG-INVEST Befektetési és Érték-
 papír-kereskedelmi Rt.
 BNP PARIBAS HUNGARIA BANK RT.
 BUDA-CASH Brókerház Rt.
 Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Rt.
 CA-IB Értékpapír Rt.
 Cashline Értékpapír Rt.
 CIB Értékpapír Forgalmazó és Befektető Rt.
 Concorde Értékpapír Rt.
 Daewoo Bank (Magyarország) Rt.
 EASTBROKERS Befektetési Rt.
 EQUILOR Befektetési Rt.
 EQUITAS Bróker Rt.
 ERSTE Bank Befektetési Rt.
 HAMILTON International Tőzsde-
 ügynökség Rt.
 Hanwha Capital Budapest Értékpapír Rt.
 INTER-EURÓPA BANK RT.
 ING Baring Értékpapír (Magyarország) Rt.
 K&H Equities (Hungary) Értékpapír-
 kereskedelmi Rt.
 Királybróker Értékpapír-forgalmazó Rt.
 Magyar Külkereskedelmi Bank Rt.
 Magyar Nemzeti Bank

Microbróker Értékpapírkereskedő és
 Befektetési Rt.
 Német Befektetési Társaság Rt.
 Nomura Értékpapír Magyarország Rt.
 OTP Értékpapír Rt.
 Postabank Értékpapírforgalmazási és
 Befektetési Rt.
 QUAESTOR Értékpapírkereskedelmi és
 Befektetési Rt.
 RAIFFEISEN ÉRTÉKPAPÍR ÉS
 BEFEKTETÉSI RT.
 REÁLSZISZTÉMA Értékpapír-forgalmazó és
 Befektető Rt.
 SWAP Tőzsdeügynöki Rt.
 Takarékné Bróker Értékpapír Forgalmazó és
 Tanácsadó Rt.
 Westdeutsche Landesbank (Hungaria) Rt.

Nem tőzsdetag szekciótágok

Citibank Rt.
 Deutsche Bank Rt.
 Kereskedelmi és Hitelbank Rt.
 Országos Takarékpénztár és Kereske-
 delmi Bank Rt.
 PostaBank és Takarékpénztár Rt.

A tőzsdék nemzetközi összehasonlításában, illetve egymás közötti versenyében a tőzsdék fejlettségének egyik fokmérője az az infrastruktúra, amit, mint szolgáltatók, a piaci szereplők rendelkezésére bocsátanak.

Ilyen összehasonlításban a Budapesti Értéktőzsdéről (BÉT) elmondható, hogy a már több éve meghonosodott automatikus távkereskedésnek köszönhetően felzárkózott a fejlett kereskedési technikákkal rendelkező tőzsdék sorába. A BÉT évekkel ezelőtt, időben felismerte, hogy ahhoz a nemzetközi tendenciához kell csatlakoznia, amely a hagyományos tőzsdetermi kereskedést „lecseréli” egy modernebb kereskedési technikára, amellyel megszűnnek a kereskedés földrajzi korlátai, és a tőzsde – fizikai korlátok nélkül – akár határokon túlra is átnyúlhat.

Ennek, és annak a stratégiai célnak megfelelően, miszerint a Tőzsde részvény, hitelpapír és deri-

ratív piaci integrált formában legyenek kereskedhetőek, a BÉT 1998-ban üzembe helyezte többpiacos kereskedési rendszerét, azaz az MMTS-t, amelynek jelentése Multi Market Trading System. A közel két éves előkészítő munkát követően sikerült egy olyan rendszert elindítani, amely azon túl, hogy feloldotta a korábbi kapacitáskorlátokat a tőzsdei kereskedésben, lehetővé tette, hogy ne csak Budapesten, hanem az ország más városaiban is közvetlenül részt vehessenek a kereskedésben a piaci szereplők.

A beruházás első fázisában implementálásra kerülő MMTS I rendszer 4 éve teljes körű kereskedési szolgáltatásokat kínál a BÉT részvény és hitelpapír szekciójában kereskedő cégeknek. A szekciótagoknak a telephelyeikre kihelyezett távkereskedési munkaállomások naponta több mint 6 órán (10.00 – 16.30) keresztül biztosítják a kereskedésben való részvételt, a befektetőknek pedig a Tőzsde teljes termékpalettáját.

A modern technikán alapuló, teljes hardver és szoftvercserével együtt járó rendszerimplementálás, a BÉT eddigi legnagyobb beruházása, az MMTS II derivatív kereskedési rendszer 2000. októberében történő üzembe helyezésével ért véget.

Az 1995-től nyílt kikiáltásos formában működő szabványosított határidős piaci kereskedést, valamint a 2000. februárjában elindult opciós piaci kereskedést olyan új, korábban a Tőzsdén nem létező kereskedési technikákkal és kereskedési eszközzel sikerült felruházni, amelyek a piac növekvő igényeit minden formában (új termékek, kapacitásbővítés, stb.) kiszolgálják.

Mindkét rendszer rendelkezik azokkal a technikai jellemzőkkel, amelyek nemzetközi szintű

összehasonlításban gyakran előtérbe kerülnek, mint például a párosítási algoritmustechnikák. A kereskedési rendszer többféle kereskedési technika alapján képes az ajánlatokat párosítani

és kötések generálni, úgy mint ár-idő prioritás szerinti párosítás, egyensúlyi áras kereskedés, több-áras párosítási algoritmus, amelynek alapja a közismert aukciós kereskedési technika ajánlatpárosítási elve, és végül, de nem utolsósorban csak két üzleti partner megegyezésével és közreműködésével létrejövő ún. fix áras ügylet, amely nagyobb értékű értékpapírcsomagok értékesítésére ad lehetőséget, természetesen a tőzsdei kereskedés írásban rögzített szabályai szerint.

A rendszerben az ajánlati könyves kereskedési technika – amennyiben igény van rá – kibővíthető egy ún. árjegyzői tevékenységgel, amelynek lényege, hogy egy-egy értékpapír likviditását, amennyiben szükséges egyes szekciótag kereskedő árjegyzők folyamatos vételi és eladási ajánlattétellel, vagyis árak jegyzésével biztosítják. Ezt a technikát jelenleg a Tőzsde hitelpapír- szekciójában állampapírok és egyes vállalati kötvények, továbbá a határidős piacon egyes

Kereskedési rendszer

határidős kontraktusok kereskedésekor alkalmaz-
zák. A származékos piacon az árjegyzők tevé-
kenységét egy ún. RFQ (Request for Quote,
azaz kérésre történő árjegyzés) is segíti, amely-
nek a használatával bármely kereskedő jelezhe-
ti az árjegyzők, illetve más felhasználók felé, ha
egy adott értékpapírban ajánlatot kér.

Kereskedés közben a rendszert használó üz-
letkötők folyamatosan tájékoztatást kapnak az
adott kereskedési napon létrehozott pozícióik-
ról, továbbá a származékos piacon a KELEER-rel
megvalósított adatátadás révén folyamatosan biz-
tosított, hogy a saját és az egyes ügyfélszámlák
tekintetében bruttó vételi, eladási és nettó po-
zíciókat is lásson a kereskedő.

Az MMTS rendszer legfontosabb technikai
jellemzői közé tartozik az, hogy a rendszer gya-
korlatilag kapacitáskorlátoktól mentes, tehát
amennyiben a felhasználók száma a jövőben
olyan ütemben emelkedik, hogy a rendszer je-
lenlegi konstrukciójában már nem lesz képes ki-
szolgálni a felhasználókat, akkor sincs szükség
rendszercserére, kizárólag a hardver elemek bő-
vítésére, amellyel biztosítható, hogy a mai fel-
használószám akár többszöröse is terhelési prob-
lémáktól mentesen kiszolgálható.

A rendszer hibatűrése is figyelemre méltó.
A fejlesztő cég olyan módon optimalizálta meg-
hibásodás esetén a rendszer folyamatos működé-
sét, hogy a legfontosabb szoftver és hardverelemek-
ből másodpéldányokat helyezett el, amellyel biz-
tosítják, hogy egy meghibásodás esetén a rendszer
automatikusan átáll a helyesen működő elemre.

Napjaink legfontosabb kérdése és egyben
nemzetközi tendenciája is az egyes kereskedési
rendszerek kompatibilitása, vagyis szükség ese-
tén egymáshoz kapcsolhatósága, működésbeli
összeférhetősége.

Az MMTS indulásakor a kereskedési rendszer
egy zárt hálózatban működött, tehát fizikai kap-
csolat más hálózatok és a távkereskedési rend-
szer között nem létezett. Azóta nyilvánvalóvá
vált, hogy a rendszerfejlesztés egyik prioritása
kell legyen a kereskedési rendszer „megnyitása”

vagyis a Tőzsde és a szekciótág kereskedőcégek
közötti zárt hálózat felszabadítása, anélkül, hogy
a rendszer üzembiztonsága csökkenne. Ez az
utóbbi egy évben megtörtént, és a Tőzsde tech-
nikailag egy olyan megoldást támogatott és an-
nak létrejöttében közreműködött, amely lehe-
tővé teszi a kereskedő cégek számára, hogy köz-
vetlen adatkapcsolat létesüljön a kereskedési
rendszer központi része és a kereskedő cégek
„back office” rendszere között. Ez a Kapcsolati
Kiszolgáló (KK) néven ismertté vált technika
lehetővé teszi a szekciótág kereskedő cégek szá-
mára a kereskedési adatok tetszőleges feldolgo-
zását, a Tőzsde által biztosított Kereskedési
Munkaállomás nevű felhasználói felületen túl
más fejlesztett alkalmazások használatát, továbbá
megteremti az internetes kereskedés igényeit is
kiszolgáló teljes automatizálást, direkt kapcsola-
tot hozván létre a cégek és a központi kereske-
dési rendszer között, jelentősen lerövidítve
egy-egy ajánlatbeadás időtartamát. A KK élet-
belépése egyáltalán nem jelenti a tőzsdei sza-
bályzatok szerinti kereskedés megszegését vagy
módosulását, mivel az általános, Tőzsde által
szabályzatban is rögzített paraméterek, úgy mint
ajánlatpárosítási algoritmusok, kereskedési sza-
kaszok, ajánlattípusok, ajánlat-beviteli limitek,
stb. ugyanúgy érvényben maradnak.

A KK üzembe helyezése lehetőséget ad a Tőzs-
dének arra is, hogy technikai szempontból meg-
valósulhasson egy partnertőzsdével való együtt-
működés, ugyanis a külföldi tőzsdékhez csatla-
kozó brókercégek az esetek többségében a KK-
hoz hasonló módszerrel kereskednek (és nem
egy, a Tőzsde által biztosított, a Kereskedési Mun-
kaállomás-szoftverhez hasonló alkalmazással).

Szintén nemzetközi tendencia, hogy a tőzs-
dék kereskedési szoftvert nem, csak egy tech-
nikai felületet biztosítanak a kereskedőiknek,
amelynek a segítségével a tőzsdei központi rend-
szerhez lehet csatlakozni, viszont a kereskedé-
si felületről maguk a brókercégek gondoskod-
nak, akár harmadik fél által fejlesztett szoftver
megvásárlásával.

A rendszer üzembe helyezése óta eltelt időszakban a kereskedési rendszer működése stabilizálódott, így a tavalyi év folyamán a Tőzsdének lehetősége nyílt arra is, hogy a rendszer üzem-bentartásán túl, orvosoljon néhány olyan hiányosságot, amelyre azt megelőzően nem kerülhetett sor. Az elmúlt év folyamán több szoftververzió tesztelése és üzembehelyezése is megtörtént. A verzióváltásokkal egyrészt sikerült kiküszöbölni néhány a rendszer működése közben felmerült hibát, továbbá kisebb funkcióbővítésekre is sor került.

A kereskedési rendszer által nyújtott szolgáltatások is tovább bővültek a tavalyi év folyamán, a derivatív piacon kereskedhető termékek nagyobb számban állnak a befektetők rendelkezésére, továbbá elindult az MMTS Szabadpiaci kereskedés, amely helyet biztosít a BÉT-re hi-

vatalosan be nem vezetett, de egy elismert értékpapírpiacon már bevezetésre került értékpapírok szervezett kereskedelmére. A Tőzsde kizárólag a kereskedési szoftvert bocsátja a kereskedők rendelkezésére, a Szabadpiac nem minősül elismert értékpapírpiaconak.

Az elsődleges állampapír-kibocsátásokon túl, a tavalyi év folyamán egyre nőtt azon ügyfelek száma (részvény, vállalati kötvény illetve jelzáloglevél kibocsátók), akik a kereskedési rendszer aukciós modulját veszik igénybe értékpapírcsomagjaik értékesítésére.

Az Államadósság Kezelő Központ Rt-vel közös projektben a Tőzsde kifejlesztette a fix kamatozású államkötvények piacán a hozam és felhalmozott kamat ISMA szerinti (Actual/Actual) számításának módszerét, amely 2002. március 1-jén sikeresen debütált az tőzsdei állampapírpiacon.

A Központi Elszámolóház és Értéktár (Budapest) Rt.-t (KELER Rt.) 1993. október 12-én alapította a Magyar Nemzeti Bank (50 %), a Budapesti Értéktőzsde és a Budapesti Árutőzsde (25-25 %) értéktári, klíring- és elszámolóházi profillal. Alapításakor a KELER Rt. átvette a BÉT-től az értékpapírügyletek fizikai teljesítésének és pénzügyi lebonyolításának elszámolását.

Azonnali ügyletek elszámolása

A BÉT-en kötött azonnali értékpapírügyletek elszámolása gördülő módon, multilaterális nettósítással, DVP elven történik:

- a részvény szekcióba tartozó értékpapírok esetében T+5 napos ciklussal (a T az üzletkötés napját jelöli). Ebben az elszámolásban az értéktőzsde tagjai vehetnek részt. A részvény szekcióba bevezetésre került első dematerializált

értékpapír miatti kötelezővé vált szegregáció következtében a multinetes elszámolás értékpapír oldalon két külön – saját és ügyfél – körre vált szét.

- az állampapír szekcióba tartozó értékpapírok esetében az elszámolási ciklus a vállalati papírokhoz képest rövidebb, T+2 napos, a tőzsdetagságtól elkülönülő, kétszintű klíringtagsági rendszerrel működik (általános és egyéni klíringtagok), az automatikus állampapír-kölcsönzési rendszer és a kötéskivétel intézménye mellett.

Mindkét szekcióban a tőzsdei ügyletek elszámolásának biztonsága érdekében a KELER Rt. többszintű garanciarendszert üzemeltet, melynek részei:

- a kollektív garanciaalapok (TEA és ÁpTEA) – a TEA befizetési kötelezettség alapja a tagok elmúlt 10 hét átlagos heti forgalma, az ÁpTEA-é pedig a tagok elmúlt 4 hét nyitott pozíciójának arányában;

- az egyéni biztosítékok rendszere, melynél a T+1 napon számított nettó pozíció után kell a tagoknak naponta biztosítékot képezniük.

A FIX és aukciós ügyletek elszámolása a többi tőzsdei ügylettől elkülönülten bruttó és DVP elven történik.

Szabványosított határidős és opciós ügyletek elszámolása

A BÉT-en kötött határidős és opciós ügyletek elszámolását a KELER Rt. biztosítja. Az egyedi részvények esetében az elszámolás fizikai szállítással, a többi BÉT-en kereskedett kontraktus esetében az elszámolás készpénzes formában történik.

Az ügyletek teljesítésének biztonsága érdekében a KELER Rt. ezen a piacon is speciális garanciarendszert működtet.

Ennek legfontosabb eleme, hogy a derivatív ügyletek teljesülését a KELER Rt. garantálja.

A garanciarendszer további alkotórészeit

- az alapletét,
- a pénzügyi fedezet és
- a kollektív garanciaalap képezik.

A határidős és opciós kereskedéshez kapcsolódóan egy komplex marginolási (SPAN) – és a tőkealapú pozíciós limit és piaci pozíciós limit számítást és figyelmet, napon belüli pozíciókövetést is magában foglaló fejlett klíringtagsági rendszer működik.

Mindkét piac elszámolási rendszerének biztonságát mutatja, hogy bár az elmúlt évben igen hektikus piaci mozgásokat, nagy árfolyameséseket kellett a piaci szereplőknek realizálni, ezek egyetlen egy esetben sem veszélyeztették a tőzsdei ügyletek elszámolását, valamennyi tőzsdén kötött ügylet elszámolása megtörtént.

Elszámolás

Információ-értékesítés

A Budapesti Érték-tőzsde vendor tevékenységéből származó árbevétele a 2001-es bázis évhez viszonyítva tovább nőtt.

Nagy elismerés a BÉT számára, hogy a vendorokat és tőzsdéket valamint intézményi befektetőket tömörítő nemzetközi szervezet, a FISD (Financial Information Services Division) az egyik legtranszparenssebb szerződésként minősítette a Tőzsde Adatszolgáltatási Szerződését.

A vendor adatszolgáltatás keretében továbbított adatok körét a Tőzsde folyamatosan

bővítette oly módon, hogy újabb szolgáltatás csomagot, a BUX index szolgáltatást vezette be, valamint bővítette a napvégi adatok körét a napi forgalmi és kapitalizációs adatokra vonatkozóan. Emellett folyamatosan fejleszti az ezt kiszolgáló technikai infrastruktúrát

A Tőzsde hazai adatszolgáltatói:

real-time adatok:

Fornax Rt. (legjobb öt árszint)

MTI-ECO Kft. (legjobb árszint)

Teledatacast Kft. (legjobb öt árszint)

Net Média Rt. (legjobb árszint)

késleltetett adatok:

econet.hu Informatikai Rt.

Internet Securities Magyarország Kft.

Duna TV

Concorde Direct Internet Bróker Kft.

Pannon GSM Telekommunikációs Rt.

MTM-SBS Televízió Rt.

Westel Mobil Távközlési Rt.

Bridge Information Systems International Inc. (legjobb öt árszint) 2001. október 16-ig, október 17-től: Moneyline Telerate

Reuters Ltd. (legjobb öt árszint)

Thomson Financial Inc. (legjobb öt árszint)

Telekurs Finanzinformationen AG (legjobb árszint)

ILX Systems, a division of Thomson Information Services Inc. (legjobb árszint)

késleltetett adatok:

Bluebull AG

Brunswick Direct

ecetra Internet Services AG

Dow Jones Reuters Business Interactive Ltd. Reg.

UBS AG London Branch acting through it's business group UBS Warburg

A Tőzsde nemzetközi adatszolgáltatói:

real-time adatok:

Bloomberg LP. (legjobb öt árszint)

napvégi adatok:

Exshare Financial Ltd.

Kibocsátók

A Budapesti Értéktőzsde Bevezetési és Forgalmobantartási Szabályzata („Szabályzat”) az értékpapírok bevezetési feltételeit két csoportba sorolja be: általános, illetve a bevezetésre kerülő értékpapír-sorozat fajtájától függő követelményekre. Ezen túlmenően a részvénysorozatok esetében kategóriánként eltérnek a bevezetési követelmények.

Az értékpapírok tőzsdei bevezetésének első kritériuma, hogy a tranzakciót nyilvános kibocsátás előzze meg (külföldi értékpapírok esetében elegendő, ha a kibocsátó a bevezetendő értékpapírok vonatkozásában rendelkezik a PSZÁF Magyarországon történő forgalmazáshoz kiadott engedélyével). Csak olyan társaság értékpapírjai vezethetők be a Tőzsdére, amely ellen a bevezetés kérelmezésekor felszámolási eljárás, vagy csődeljárás nincs folyamatban, illetve az ezt megelőző két évben fizetési kötelezettségeinek eleget tett.

A tőzsdei bevezetés előtt a társaság alapszabályát összhangba kell hozni a magyar törvényekkel és a BÉT szabályzataival. Az alapszabálynak garantálnia kell a részvények szabad átruházhatóságát, forgalomképességét, azaz nem lehet teljes körűen korlátozni az értékpapírok eladhatóságát. A Tőzsdére kerülő vállalatnak egyértelműen kell meghatároznia a főbb tevékenységi köreit. Követelmény az is, hogy a Tőzsdére szánt értékpapírokhoz fűződő jogok egyértelműek legyenek.

A BÉT bevezetési feltételei a bevezetendő sorozat nagyságához (árfolyamérték) és tulajdonosi köréhez (tulajdonosok száma) kapcsolódnak. A tőzsdei kategóriák közül a magasabb követelményeket megfogalmazó besorolás az „A” kategória, ahol az előzőekben felsorolt feltételeket kiegészíti a sorozat közkézhányadával kapcsolatban megfogalmazott kritérium, illetve a társaság működési időtartamára (legalább három év) vonatkozó előírás. A két kategória közti lényeges

megkülönböztetés nem is annyira a bevezetési feltételekben, mint inkább a forgalmobantartási követelményekben van. Az „A” kategóriába sorolt értékpapírok kibocsátói ugyanis negyedéves, míg a „B” kategóriába tartozó részvények kibocsátói féléves gyorsjelentés elkészítésére kötelezettek.

Az értékpapírok bevezetéséről a Budapesti Értéktőzsde ügyvezető igazgatója dönt a kérelem benyújtásától számított harminc napon belül, s a döntésénél a Kibocsátói Bizottság szakmai véleményét is kikérheti. Ha a Kibocsátói Bizottság és a Tőzsde ellentétes álláspontot képvisel a bevezetési kérelemmel kapcsolatban, a Tőzsde ügyvezető igazgatója köteles a kérelem elbírálását a Tőzsdetanács elé terjeszteni. A bevezetés-

sel szemben támasztott követelmények betartásától, az eljárási rendbe foglaltaktól (kizárólagosan) a Tőzsdetanács az egyedi esetek sajátosságait figyelembe véve, indokolt esetekben el-

térhet. A Tőzsdetanács a hatáskörébe tartozó esetekben a kérelem benyújtásától számított 60 napon belül dönt.

Az értékpapírok bevezetése előtt a bevezetési eljárás részeként a kibocsátónak úgynevezett meghallgatáson kell megjelennie, ha azt a tőzsdetagok legalább 10%-a szükségesnek tartja. A meghallgatáson a sajtó képviselői is jelen lehetnek, ha részvételükhöz a kibocsátó hozzájárul. A meghallgatáson résztvevők kérdéseket intézhetnek a kibocsátó és a bevezető tőzsdetag képviselőjéhez a bevezetéssel kapcsolatban, melyekre legkésőbb három napon belül kell válaszolni.

A bevezetés és az első kereskedési nap időpontjáról (a kibocsátó erre vonatkozó kérelmének mérlegelése mellett) a Tőzsde ügyvezető igazgatója dönt, azonban az első kereskedési nap legkorábban a bevezetésről szóló döntés megjelenését követő tőzsdenap lehet. A bevezetés napja és az első kereskedési nap között legfeljebb 45 nap telhet el.

A tőzsdére lépés feltételei

A BÉT szabályai lehetőséget adnak egy speciális bevezetési eljárásra is, melynek során a kibocsátó a bevezetési kérelmet és a bevezetési tájékoztatót adja be a Tőzsdére. Mivel ebben az időszakban nem áll rendelkezésre minden információ, a Tőzsde csak a tőzsdképességről dönt oly módon, hogy maximum 60 napot ad a hiányzó adatok pótlására (ezek körét a Szabályzat pontosan meghatározza).

A tőzsdei bevezetés feltétele az is, hogy a kibocsátó a forgalombantartási díj időarányos részét a BÉT-nek befizesse. A BÉT a tőzsdei jegyzésért részvény és egyéb határozatlan futamidejű értékpapír esetében nem számol fel bevezetési díjat.

Tájékoztatási kötelezettség

A BÉT-re bevezetett értékpapírok kibocsátóit az értékpapírtörvény és a Tőzsde szabályai szerint rendszeres és soronkívüli tájékoztatási kötelezettség terheli.

A rendszeres információnyújtási kötelezettség alapján a kibocsátók az üzleti év lezárását követő 120 napon belül kötelesek a hazai joguk szerinti számviteli, vagy az IAS, vagy US GAAP elvek szerint készített, auditált éves beszámolójukon alapuló éves jelentésüket átadni a BÉT-nek, továbbá konszolidált éves beszámolójukat minden évben annak rendelkezésre állását követő egy munkanapon belül eljuttatni a Tőzsdének.

A rendszeres tájékoztatás körébe tartozik, hogy az „A” kategóriás részvények kibocsátóinak negyedévenként, a „B” kategóriás társaságoknak

félévente gyorsjelentést kell készíteniük. A gyorsjelentést az üzleti év minden negyedévét/félévét követő 45 napon belül be kell nyújtani a BÉT-nek. A gyorsjelentés az elmúlt időszakot jellemző pénzügyi adatok mellett (mérleg, eredmény-kimutatás) szöveges magyarázatokat is tartalmaz a társaság tevékenységéről.

A soron kívüli tájékoztatási kötelezettség alá tartozik minden olyan, a kibocsátó gazdálkodásában beállt, vagy beálló változás, amely az értékpapírjainak értékét, vagy hozamát közvetlenül befolyásolja. E tájékoztatási kötelezettséghez kapcsolódó információk körét nem lehet pontosan meghatározni. A kibocsátónak rövid időn belül meg kell tennie jelentését a Tőzsde felé. Egy adott napon a reggel 8 órától a kereskedési idő végéig tudomására jutott információkról a tudomására jutást követő 30 percen belül köteles tájékoztatni a Tőzsdét, míg a kereskedési idő végét követően a következő kereskedési napon reggel 8 óra 30 percig kell az esethez kapcsolódó bejelentését megtennie. A Tőzsdének elküldött írásos bejelentést követően a kibocsátó (a Tőzsde hozzájárulása nélkül) egy óra hosszáig nem hozhatja harmadik személy tudomására az adott információt.

A kibocsátó továbbá köteles tájékoztatást adni minden olyan eseményről, ami fontos szerepet tölt be a társaság életében (bár az értékpapírok árára nincsen közvetlen kihatással): közgyűlés összehívása, sajtótájékoztatás, alapszabály módosítások, tőzsdei, befektetői kapcsolattartó személyének megváltozása.

Bevezetett értékpapírok számának alakulása

Sajnálatos módon a tőzsdei részvény kibocsátók száma csak egyetlen új belépővel bővült 2001-ben. 2001. szeptember 18-án kezdődött meg a BÉT-en a kereskedés a Skoglund Holding Rt. részvényeivel. Erősebben érvényesült az ellenkező tendencia, 2001-ben négy részvénykibocsátó kivezetésére került sor (Fűzfői Papír Rt., Aranypók Rt., Kékkúti Ásványvíz Rt., Graboplast Rt.), valamint az OTP elsőbbségi részvény átalakítására 2001. szeptember 3-án.

Az évvégére a fentiekben túlmenően még további 7 cég kivezetési folyamata kezdődött el (Eravis Rt., Csopak Rt., Ibusz Rt., Második Deviza Factory Rt., Pick Szeged Rt., Rizikó Factory Rt., Skála Coop Rt.)

12 esetben került sor az év során alaptőke-emelés tőzsdei bevezetésére, amely névértéken 2,1 milliárd Ft-nyi részvényt jelentett.

2001-ben 5 vállalati kötvény bevezetésére került sor: A Raiffeisen Bank Rt. által kibocsátott RB05/I. és RB06/II. kötvények, a CIB Classic II. kötvény, és év végén az Erste Bank I. köt-

Értékpapírok 2001

vény, valamint a MOL 2002/B 001 elnevezésű kötvénye. A kötvénykivezetések száma 3 volt.

2001. évben jelent meg a BÉT-en az FHB Földhitel- és Jelzálog-

bank által kibocsátott jelzáloglevél, amelyből az év végéig 3 sorozat és azok rábocsátásai kerültek bevezetésre több mint 15 milliárd Ft értékben. A jelzáloglevelek bevezetésére havonta kerül sor.

Befektetési jegy be-, illetve kivezetésére 2001-ben nem került sor, az állampapírok számának alakulása a korábbi évekhez hasonló volt.

A Bevezetési és Forgalmantartási Szabályzat módosításai

A BÉT a 2001. év folyamán több alkalommal is módosította Bevezetési és Forgalmantartási Szabályzatát (továbbiakban: Szabályzat).

A változások egyrészt a megváltozott törvényi környezethez igazították a szabályzati rendelkezéseket, másrészt a piaci igényekhez kapcsolódóan kerültek módosításra bizonyos pontok.

A módosítások közül a következőket érdemes kiemelni: pontosította a BÉT a tájékoztatási kö-

A tőzsdei értékpapírok számának 2001. évi változása

Bevezetések		db	névérték (MFt)	Kivezetések		db
Részvény	Új bevezetés (Skoglund Rt.)	1	556	Részvény	4	
	Álaptőke emelés	12	2 101	Kötvény	3	
	Összesen	13		Befektetési jegy	0	
Kötvény		5	53 501	Állampapír	20	
Jelzáloglevél		3	15 046	Értékpapírok 2001. 12. 31-én		
Befektetési jegy	Értékpapír	0		Részvény	56	
	Ingatlan	0		Kötvény	11	
	Összesen	0		Jelzálog levél	3	
Állampapír	Államkötvény*	56	1 347 000	Befektetési jegy	3	
	Diszkont kincstárjegy*	65	1 457 500	Állampapír	38	
	Összesen	121	2 804 500	Összesen	111	
Kárpótlási jegy		0				

*Az új bevezetéseken (13 diszkont kincstárjegy és 8 államkötvény) kívül a bevezetett mennyiség az ugyanarra a papírra vonatkozó újabb értékesítéseket is tartalmazza.

Bevezetési követelmények

	"A" kategóriára vonatkozó szabályok	"B" kategóriára vonatkozó szabályok
Bevezetendő részvény sorozat	Csak teljes	Csak teljes
Bevezetendő részvény sorozat	Árfolyamértéken min. 2,5 MrdFt	Árfolyamértéken min. 100 MFt
Közkézhányad	Vagy min. 25%, vagy min. 2 MrdFt árfolyamértéken; vagy min. 500 tulajdonos	-
Tulajdonosok	Min. 100	Min. 25*
Üzleti év	3 teljes befejezett, auditált	-
Értékpapírtípus	Névre szóló	-
Gyorsjelentés	Negyedévente	Félévente

*E szabály teljesítésétől a Tözsdetanács a bevezetési kérelem sajátosságait figyelembe véve eltekinthet.

telezettségre vonatkozó előírásokat (ennek megfelelően a kibocsátók jóval hamarabb kötelesek bejelenteni a részvényeik árfolyamára hatást gyakorló tényezőket), s lehetővé vált az is, hogy a kibocsátók a Tözsde Internetes Kommunikációs Szolgáltatásán (ennek bemutatását külön fejezet tárgyalja) keresztül tegyék közzé tájékoztatásaikat. A BÉT a megváltozott take-over rendelkezéseknek megfelelően átalakította a tőzsdei törlésre vonatkozó előírásait, mellyel egy jóval rugalmasabb, a piaci körülményekhez jobban igazodó rendszert sikerült kialakítani.

A szabályzatmódosításokkal kapcsolatban a BÉT rendszeresen megkereste a kibocsátókat, s a változásokat követően minden esetben részletes írásos magyarázatokkal kiegészített tájékoztatást adott részükre.

Kibocsátói kommunikáció

A Budapesti Értéktőzsde egyik fő feladata a Törsdén szereplő kibocsátó társaságokkal való folyamatos kapcsolattartás, amelynek rendszeres megbeszélésekkel, évente szervezett konferenciákkal, rendezvényekkel tesz eleget. 2001. elejétől kezdődően a kibocsátók rendszeres havi hírlevélben kapnak tájékoztatást az őket érintő eseményekről, jelentősebb tőzsdei és tőkepiaci fejleményekről.

A kibocsátókat természetesen minden őket érintő szabályozási kérdések, illetve egyéb projektek esetén is megkeresi a BÉT, és a kibocsátói véleményeket is figyelembe véve alakítja ki szabályait.

Ezt alátámasztja többek között a BÉT által készített kibocsátói kérdőívek feldolgozásának eredménye, miszerint a tőzsdei kibocsátók 91%-a elégedett és jónak tartja a BÉT és a kibocsátók közötti kommunikációt.

Novemberben a BÉT ismét – immáron harmadik alkalommal – külföldi „road-showt” szervezett Londonban (New York múholdas bekapcsolásával), melynek keretében néhány tőzsdei kibocsátóval az angolszász és a tengeren túli befektetőknek ismertették a hazai tőkepiacot.

A BÉT a potenciális tőzsdei kibocsátókat megcélözva 2000. és 2001. évben elkészítette a tőzsdei bevezetés lehetséges előnyeit, valamint a tőzsdére kerülés folyamatát bemutató kiadványsorozatát. A kiadvány első tagja a bevezetés lehetséges előnyeiről a témában megszólaltatja a tőzsdei kibocsátókat és elemzőket. A második rész bemutatja a nyilvános kibocsátás és a tőzsdei bevezetés menetét, ugyanakkor segítséget nyújt a bevezetési döntés meghozatalához, majd a folyamat megszervezéséhez és lebonyolításához.

2001. nyarán elkészült a kiadványsorozat egy újabb kötete, amely a kötvénykibocsátásokhoz

nyújt hasznos segítséget, illetve a magyarországi tőkepiac kiváló szakembereinek tanulmányait mutatja be a kötvénypiac jelenlegi helyzetéről és a jövőbeli lehetőségekről.

E kiadványhoz kapcsolódóan és a 2000. december 7-én lezajlott „Út a tőzsdére” c. konferencia folytatásaként, piaci szereplők kérésére 2001. szeptemberében a BÉT „Út a tőzsdére – Kötvénykibocsátások” címmel újabb konferenciát szervezett, amelynek célja az volt, hogy a potenciális kötvénykibocsátók és minden érdeklődő számára nyújtson mélyebb szakmai tájékoztatást a hazai kötvénypiacról, egy kötvénykibocsátás megszervezéséről és a kötvények tőzsdei bevezetéséről.

A Budapesti Értéktőzsde a jövőben is készséggel áll mind a potenciális, mind pedig a már Tőzsdén szereplő társaságok rendelkezésére.

Internetes Kommunikációs Szolgáltatás (IKSZ) elindítása a BÉT-en

Több hónapos előkészítési munka eredményeként a BÉT 2001. júliusában elindította „Internetes Kommunikációs Szolgáltatás”-át (IKSZ). A szolgáltatás segítségével a kibocsátók által megjelentetésre szánt összes információ egy széles felhasználói kör számára gyorsan elérhetővé válik.

Az IKSZ előnyei: az információk az interneten közvetlenül elérhetők, a felhasználók számára a szolgáltatás ingyenes, és az adatbázisban történő keresést egy több szempont szerinti kereső funkció segíti. A kibocsátók számára további előnyt jelent, hogy a szolgáltatást kedvező díjazás mellett vehetik igénybe, az adattovábbítás biztonságos módon történik, és a tájékoztatás megjelenését követően haladéktalanul érte-

sítést kapnak a közzététel időpontjáról. A kibocsátó értesítésével egyidejűleg a sajtó is értesül a közzétételről, így a lehetőségekhez képest az azonos szintű tájékoztatás is biztosított.

Az IKSZ rendszer igénybevételére szerződni lehet, amelynek keretében a szerződő felek vállalják, hogy a szerződéskötés időpontjával kezdődően valamennyi információjukat közzéteszik a honlapon, amelyekre közzétételi kötelezettségük áll fenn. (A lehetőséggel eddig huszonnégy tőzsdei kibocsátó élt.)

A pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2001. évi L. törvénnyel (Ptm.) módosított Épt. 94/A. §-a előírta, hogy a közzététel helye a részvénytársaság hirdetményi lapja és a tőzsde lapja mellett a tőzsde honlapja is. Ezen törvényi kötelezettség 2001. december 31-ig volt hatályban. A közzétételre kötelezettek által a BÉT részére – a befolyásszerzéssel kapcsolatosan – eljuttatott tájékoztatások is az IKSZ-en kerültek közzétételre.

A nem szerződött tőzsdei kibocsátók is egyre gyakrabban veszik igénybe a szolgáltatást a közzétételre szánt információjuk minél hamarabb történő nyilvánosságra kerülésének érdekében. Emellett a honlapon teszi közzé a Tőzsde a kibocsátókat érintő valamennyi BÉT határozatot is.

A rendszert folyamatosan fejleszti a BÉT, a fejlesztések eredményeként 2002. január 09-től kényelmesebb szolgáltatást vehetnek igénybe a honlap látogatói azáltal, hogy a közzétett információk oldalakra bontásával megvalósult a gyorsabb elérés. 2002. február elejétől pedig elindult a kereső funkció, amely három szempont szerinti, úgymint kibocsátó nevére, hír típusára, megjelenés időpontjára történő, illetve ezek kombinációjával megvalósuló keresési lehetőséget biztosít.

Kibocsátói Lista (2001.december 31.)**Részvénykibocsátók**

Agrimill-Agrimpex Gabonafeldolgozó és Gabonakereskedelmi Rt.
 Arago Befektetési Holding Rt.
 Antenna Hungária Rt.
 BorsodChem Rt.
 Budapesti Ingatlan Hasznosítási és Fejlesztési Rt.
 Brau Union Hungária Sörgyárak Rt.
 Csepel Holding Rt.
 Csopak Szövetkezeti Rt.
 Danubius Szálloda és Gyógyüdülő Rt.
 Dél-dunántúli Áramszolgáltató Rt. (DÉDÁSZ Rt.)
 Délmagyarországi Áramszolgáltató Rt. (DÉMÁSZ Rt.)
 Domus Kereskedelmi Rt.
 econet.hu Informatikai Rt.
 EGIS Gyógyszergyár Rt.
 Budapesti Elektromos Művek Rt. (ELMŰ Rt.)
 Első Hazai Energia-portfolió Rt.
 Észak-magyarországi Áramszolgáltató Rt. (ÉMÁSZ Rt.)
 Eravis Ingatlanforgalmazó Rt.
 Észak-dunántúli Áramszolgáltató Rt. (ÉDÁSZ Rt.)
 FOTEX Első Amerikai-Magyar Fotószolgáltatási Rt.
 Gardénia Csapkefűgöngygyár Rt.
 Globus Konzervipari Rt.
 GRAPHISOFT N.V.
 HUMET Kereskedelmi, Kutatási és Fejlesztési Rt.
 Hungagent Rt.
 „IBUSZ” Idegenforgalmi, Beszerzési, Utazási és Szállítási Rt.
 Inter-Európa Bank Rt.
 Kartonpack Dobozipari Rt.
 Konzum Kereskedlem- és Ipari Rt.
 Magyar Távközlési Rt. (MATÁV Rt.)
 Második Deviza Factory Rt.
 Mezőgép Autóipari és Gépgyártó Rt.
 Milton Apartman Ingatlanforgalmazó és -hasznosító Rt.
 MOL Magyar Olaj- és Gázipari Rt.
 NABI Észak - Amerikai Járműipari Rt.

Novotrade Befektetési Rt.
 Országos Takarékpénzár és Kereskedelmi Bank Rt. (OTP Bank Rt.)
 Pannonflax Győri Lenzővő Rt.
 Pannonplast Műanyagipari Rt.
 Pannon-VáltóVagyonkezelő és Kereskedelmi Rt.
 Phylaxia Pharma Gyógyszer-, Oltóanyag- és Agrobiológiai Készítményeket Gyártó és Forgalmazó Rt.
 Pick Szeged Szalámigyár és Húsüzem Rt.
 Prímagáz Hungária Ipari és Kereskedelmi Rt.
 Quaestor Értékpapír-kereskedelmi és Befektetési Rt.
 RÁBA Járműipari Holding Rt.
 Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Rt.
 Rizikó Factory Általános Spekulatív Rt.
 Skála-Coop Kereskedelmi és Ipari Rt.
 Skoglund Holding Befektetési Rt.
 Styl Ruhagyár Rt.
 Synergion Informatikai Rendszereket Tervező és Kivitelező Rt.
 Székesfehérvári Hűtőipari Rt.
 Tiszai Vegyi Kombinát Rt.
 Tiszántúli Áramszolgáltató Rt. (TITÁSZ Rt.)
 Zalakerámia Rt.
 Zwack Unicum Likőrripari és Kereskedelmi Rt.

Kötvénykibocsátók

CIB Közép-európai Nemzetközi Bank Rt.
 Erste Bank Hungary Rt.
 Matáv Rt.
 Mol Rt.
 Raiffeisen Bank Rt.

Jelzáloglevél kibocsátó

FHB Földhitel- és Jelzálog Bank Rt.

Alapkezelők

Prudent-Invest Befektetési Alapkezelő Rt.
 Quaestor Befektetési Alapkezelő Rt.

Piaci folyamatok

Részvénypiac

A 2001 évben megtört az a trend, ami a Budapesti Értéktőzsdét hosszú időn keresztül jellemezte, vagyis a részvénypiac forgalmának növekedése. Így az átlagos napi üzletkötés szám (3 683) és az átlagos tranzakció nagyság is majdnem a felére zsugorodott 2001-ben.

A 2001. év a részvénypiac kisebb árfolyam emelkedésével indult, melyet márciusban az általános negatív nemzetközi hangulat, majd szeptemberben a terrortámadások miatt bekövetkező pesszimista befektetői kedv tört meg. Az év utolsó negyedében azonban a külföldi befektetők újra előtérbe helyezték az európai piacokat, melynek következtében a hazai Tőzsdén is eluralkodott a bizakodó hangulat. Ez az év utolsó hónapjaiban egyrészt a forgalom emelkedésében, másrészt az árfolyamok erősödésében testesült meg.

A BUX index éves maximumát – 8146,03 pontot – az év eleji áremelkedés során 2001. január 19-én érte el. A minimumát (5670,98 pont) a tragikus amerikai események következményeként szeptember 21-én könyvelhette el az Index. Ez a nap azonban fordulópontot is jelentett a piac életében, innentől kezdve a tendencia megfordult, és az árfolyamok jelentős aktivitás mellett emelkedni kezdtek. Ez a korrekció folytatódott októberben majd novemberben is, mely a kedvező hazai makro adatoknak, a kamatcsökkentéseknek és a kedvezőbb hazai folyó fizetési mérleg adatainak volt köszönhető. A fokozatos emelkedésnek köszönhetően a BUX decemberben a 7300 ponthoz közelített, majd az év utolsó napján 7131,13 ponton zárt, ami negyedév alatt több mint 25 százalékot meghaladó emelkedést jelentett. Ezzel részvényindexünk a jól teljesítő indexek közé került a világban.

A teljes részvényindex forgalma (részvények, befektetési jegyek, kárpótlási jegyek) 1386,75

milliárd forint volt, ami messze elmarad a 2000. év forgalmától. Ennek 99 százalékát a részvényügyletek adták, a többi instrumentum részesevése marginális volt. A részvények 1385,68 milliárd Ft értékű forgalma hozzávetőleg a GDP 19,5 százalékát teszi ki. 2000-ben a részvényforgalom ennél jóval magasabb (kb. 2,5-szeres), 3 417,04 milliárd Ft értékű volt.

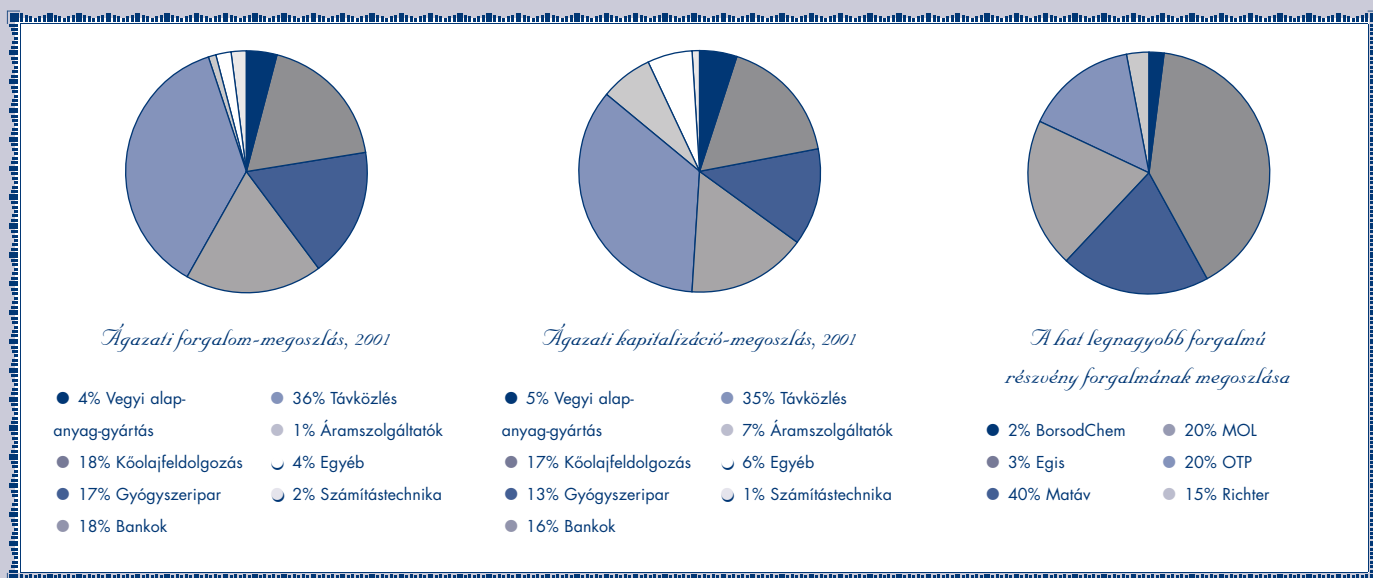
A 2001. év napi átlagos forgalma 5,7 milliárd forint volt. A napi maximális forgalmat 2001 december 28-án érte el a piac 17,247 milliárd forinttal. A legnagyobb értékű kötés szintén ezen a napon született a MOL részvényre 4,219 milliárd Ft értékben.

Az üzletkötések száma az azonnali piacon 902 381 darab volt, ami 44 százalékkal marad el a 2000-es értéktől. Az átlagos tranzakciónagyság 1,53 millió forint volt, szemben az egy évvel korábbi 2,12 millió forinttal. A csökkenést

elsősorban a külföldi befektetők vásárlásainak elmaradása okozta, melyet a belföldi befektetők kisebb volumenű tranzakciói nem tudtak teljes mértékben ellensúlyozni.

A forgalom szerkezete hasonlóan alakult a 2000. évihez képest. A vezető papír 2001-ben is a MATÁV maradt, részesevése az összforgalmon belül az egy évvel korábbi 26 százalékról 35 százalékra emelkedett. A második helyen ismét a MOL végzett, melynek részesevése 2001-ben 18 százalékot tett ki. A harmadik helyen továbbra is az OTP részvényei álltak, majd a 4. legjobban teljesítő papír a Richter lett. A további sorrendben változás történt, a tavalyi 5. és 6. helyezett (TVK, ELMŰ) papírok helyét az Egis és a Borsodchem vette át. A forgalom koncentrációja eddig még nem látott mértékűvé vált, a hat legnagyobb forgalmú papír a teljes volumen 93 százalékát adta, míg egy évvel korábban ez még 82,5 százalék volt. A forgalomcsökkenés a nyári hónapokra volt igazán jellemző, mely a saj-

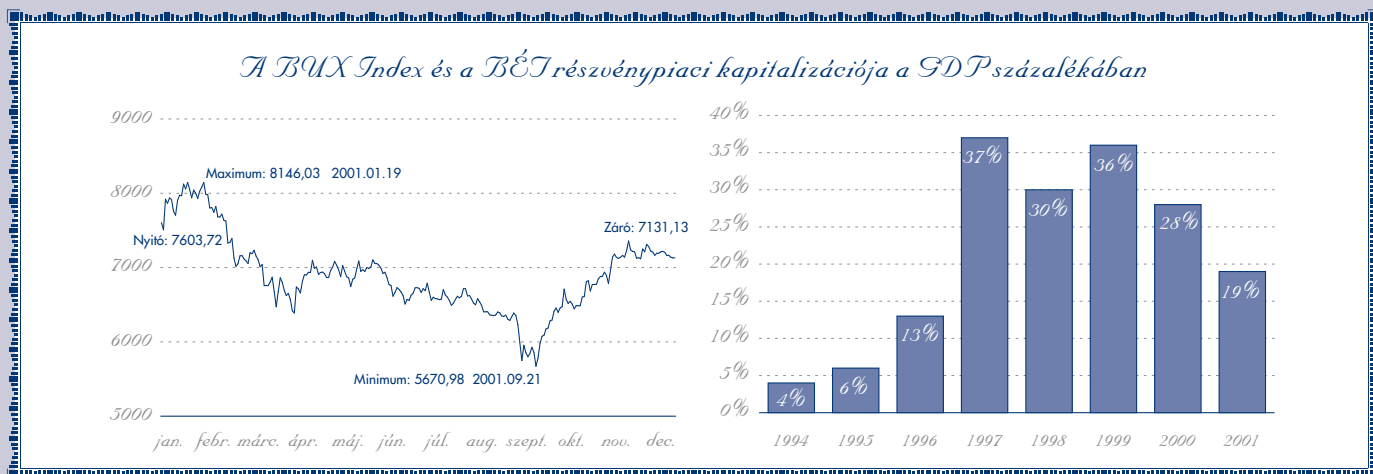

nálatos szeptemberi események után megugrott, köszönhetően annak, hogy a külföldi befektetők az amerikai piacok helyett újra az európai piacokat fedezték fel.

A részvénypiac kapitalizációjának alakulását az árfolyamok alakulása csak kis mértékben tükrözte. Az év során csak egyetlen új részvény bevezetésére került sor (Skoglund), amelynek mennyisége nem tudta ellensúlyozni a többi cég (Fűzfő, Aranypók, Kékkút, Graboplast) kivezetése miatt csökkenő kapitalizációt. Így a GDP százalékában kifejezett kapitalizáció 9 % pontos csökkenése az előző évhez képest az árfolyamok csökkenése mellett jelentős mértékben a kivezetések számlájára írható.

Állampapír piac

Az állampapír piacon tovább folytatódott a kereskedelem átterelődése az OTC piacra. A tőzsdei kereskedelemben a kötvények forgalma a tavalyi 634 milliárd Ft-ról 158,8 milliárd Ft-ra csökkent. A kincstárjegyek forgalma 37,4 milliárd Ft volt, ami ugyancsak sokkal alacsonyabb az előző évi értéknél (153 milliárd Ft). Szépen teljesítettek azonban a nemzetközi kötvények, melyek forgalma az előző évi forgalom ötszörösét tette ki 2001-ben. Az áprilisban bevezetésre került jelzáloglevél bemutatkozása is sikeresnek mondható, a forgalom 2,8 milliárd forint volt.

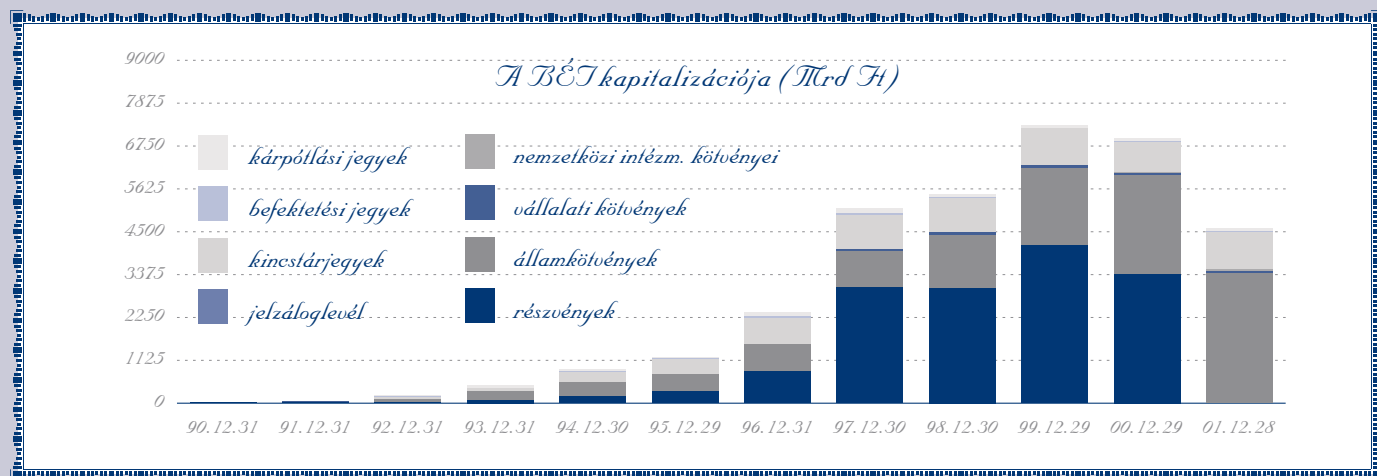

...2001...

A Budapesti Értéktőzsde összefoglaló adatai (1990. december 31- 2001. december 28)

	1990. Dec. 31.	1991. Dec. 31.	1992. Dec. 31.	1993. Dec. 31.	1994. Dec. 30.	1995. Dec. 29.	1996. Dec. 31.	1997. Dec. 30.	1998. Dec. 30.	1999. Dec. 29.	2000. Dec. 29.	2001. Dec. 28.
Tőzsdetagok száma	42	48	48	47	51	56	57	63	60	52	42	34
Brókercégek	21	31	41	46	50	55	56	62	59	51	36	26
Bankok	21	17	7	1	1	1	1	1	1	1	6	8
Bevezetett értékpapírok száma	6	22	40	62	120	166	167	149	144	135	112	112
részvények	6	20	23	28	40	42	45	49	55	66	60	56
államkötvények		1	4	16	25	34	36	28	30	30	29	28
vállalati kötvények		1	1	1	3	3	2	7	8	8	7	7
nemzetközi intézmények kötvényei										2	2	4
jelzáloglevél												3
kincstárjegyek			10	10	31	50	50	44	42	23	10	10
befektetési jegyek			1	6	20	36	33	20	8	5	3	3
kárpótlási jegyek			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
A BÉT teljes kapitalizációja a GDP %-ban					20.40%	22.32%	36.06%	61.29%	53.71%	68.26%*	57.80%*	50.51%*
A BÉT részvénykapitalizációja a GDP %-ban					4.19%	5.99%	12.86%	36.64%	29.65%	38.72%*	28.25%*	19.38%*
Tőzsdői kapitalizáció (Mrd Ft)	16.4	53.6	201.9	457.0	883.8	1,221.3	2,390.9	5,115.2	5,470.0	7,305.8	6,945.4	7,425.7
részvények	16.4	38.2	47.2	81.7	181.5	327.8	852.5	3,058.4	3,020.1	4,144.9	3,393.9	2,848.8
államkötvények		15.3	82.3	241.7	392.9	454.0	703.4	951.8	1,408.0	2,040.3	2,607.8	3,406.9
vállalati kötvények		0.1	0.1	0.3	1.8	1.7	1.3	37.1	63.1	59.7	56.4	77.9
nemzetközi intézmények kötvényei										18.4	18.4	32.4
jelzáloglevél												15.7
kincstárjegyek			54.4	74.0	239.6	376.3	697.2	908.4	917.4	968.4	797.3	983.0
befektetési jegyek			1.9	5.5	19.3	42.8	41.6	33.8	5.7	5.0	4.6	4.8
kárpótlási jegyek			16.0	53.8	48.7	18.7	95.0	125.7	55.7	69.2	67.1	56.3
A BÉT határidős piaca												
Nyitott kötésállomány Mrd Ft.						3.4	18.2	92.6	35.8	31.8	38.1	50.3
BUX						0.2	4.4	46.6	30.1	19.6	13.8	3.4
Devizák						1.6	12.2	44.4	2.7	2.5	0.9	0.2
Részvények						0.0	0.0	0.0	1.5	6.9	23.2	46.7
Kamatok						1.7	1.6	1.6	1.5	2.8	0.1	0.0
Bevezetett kontraktusok száma						5	8	8	13	17	16	37

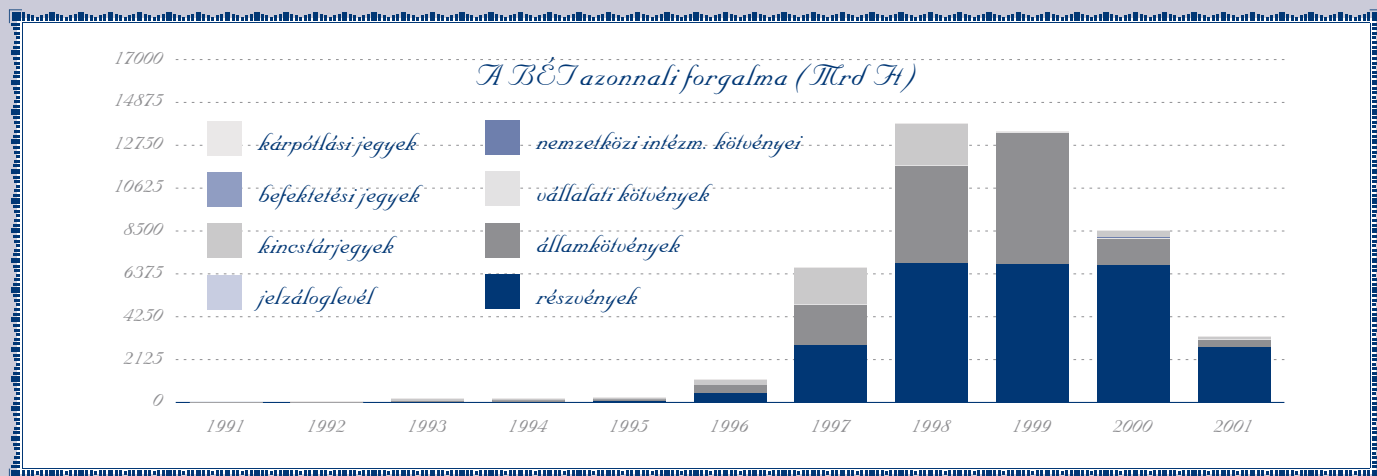
*Előrejelzés

...2001...

A Budapesti Értéktőzsde forgalma (1990. december - 2001. december)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Azonnali forgalom árfolyamértéken (MdfT dupla)	6,12	10,11	33,67	185,69	211,23	253,18	1 145,44	6 736,31	13 847,33	16 005,83	8 513,27	3 254,37
részvények	6,12	9,81	6,01	18,26	57,11	87,27	490,53	2 872,71	6 920,71	6 862,66	6 834,08	2 771,36
államkötvények		0,30	12,36	73,38	53,89	77,16	418,21	1 959,44	4 800,16	6 508,59	1 268,13	317,71
vállalati kötvények		0,00	0,00	0,00	0,01	0,05	0,57	39,13	35,77	64,06	95,34	71,71
nemzetközi intézmények kötvényei										6,47	2,04	11,10
jelzáloglevél												5,59
kincstárjegyek			15,06	85,00	81,22	81,11	206,33	1 817,74	2 070,70	2 558,56	306,52	74,76
befektetési jegyek			0,03	0,10	0,26	3,43	8,88	2,33	1,64	0,93	1,14	1,50
kárpótlási jegyek			0,21	8,95	18,74	4,16	20,93	44,97	18,35	4,56	6,02	0,64
Üzletkötések száma	4 255	13 676	8 145	21 185	70 744	71 240	170 956	504 879	1 026 646	1 474 083	1 627 033	911 697
részvények	4 255	13 637	6 715	14 283	57 854	60 851	153 937	478 236	1 011 514	1 461 482	1 612 482	902 381
államkötvények		31	875	693	715	418	910	2 210	3 946	3 158	2 385	632
vállalati kötvények		8	4	3	9	12	3	192	200	650	765	1 166
nemzetközi intézmények kötvényei										28	17	42
jelzáloglevél												80
kincstárjegyek			392	866	1 062	1 412	1 022	3 031	2 522	1 873	547	89
befektetési jegyek			76	612	981	2 265	2 128	1 597	790	1 106	2 855	4 694
kárpótlási jegyek			83	4 728	10 123	6 282	12 956	19 613	7 674	5 786	7 982	2 613
Átlagos napi üzletkötésszám	24	54	32	84	281	286	689	2 044	4 140	5 896	6 482	3 721
Átlagos napi forgalom (MFt)	33,8	40,1	133,6	736,9	838,2	1 016,8	4 618,7	27 272,5	55 836,0	64 023,3	33 917,4	13 283,2
Egy kötésre jutó forgalom (MFt)	1,4	0,7	4,1	8,8	3,0	3,6	6,7	13,3	13,5	10,9	5,2	3,6
Tőzsdenapok száma	181	252	252	252	252	249	248	247	248	250	251	245
						1995. ápr.-dec.	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Határidős forgalom (MdfT, szimpla)						10,16	190,94	1 415,97	2 934,47	1 289,30	1 353,71	750,26
BUX						0,53	49,15	1 004,17	1 782,36	1 118,97	882,13	282,76
Devizák						3,72	111,61	336,84	973,96	22,76	28,54	18,57
Részvények									51,34	135,26	441,18	448,93
Kamatok						5,91	30,18	74,96	126,81	12,31	1,87	0,00
Üzletkötések száma						1 444	19 444	87 011	148 013	168 009	191 712	126,568
Átlagos napi üzletkötésszám						7,7	78,4	352,3	596,8	672,0	763,8	516,6
Átlagos napi forgalom (MFt)						54,0	769,9	5 732,7	11 832,5	5 157,2	5 393,3	3 062,3
Egy kötésre jutó forgalom (MFt)						7,0	9,8	16,3	19,8	7,7	7,1	5,9

A Budapesti Értéktőzsde határidős piacának forgalma árfolyamértéken 750,26 milliárd forintot tett ki 2001-ben. Ez több mint 40 százalékos csökkenést jelent a 2000. évi forgalomhoz képest. A 887 658 kontraktusnyi üzlet 126,5 ezer kötés során született, szemben a 2000. évi 1 476 173 kontraktusnyi forgalommal és 191,7 ezer kötéssel. A fenti adatok a kötések számának 34 százalékos, míg a kontraktusforgalom 40 százalékos csökkenését jelzik.

Hosszú idő óta ez az első olyan év, amikor a Tőzsde hivatalos részvényindexére kötött üzletek forgalma háttérbe került, hiszen míg 2000-ben az összeforgalom 64%-a a BUX-ra zajlott, addig 2001-ben már csak a forgalom 43%-át tette ki.

Az eddig is sikeres egyedi részvények köre 2001. június 1-től a piac igényeihez alkalmazkodva bővült, és ettől kezdve az összes „A” kategóriába bevezetett részvényre lehet határidős ügyletet kötni.

Az egyedi részvény alapú termékek aránya a kereskedésben így megközelítően 50 %-ot tett ki, míg ez egy évvel korábban a teljes piaci forgalomnak csak a 33 %-át adta. A deviza termékek részesedése csak elhanyagolható mértékben változott, kamat termékekre pedig nem volt forgalom.

2001-ben is megfigyelhető az éven belül a likviditás koncentrálódása. A leglikvidebb hónap a december volt 116 milliárd forintos forgalommal, míg a legalacsonyabb piaci aktivitást augusztusban könyvelhette el a Tőzsde, amikor is a forgalom árfolyamértéken nem haladta meg a 28 milliárd forintot. Ezzel szemben 2000-ben a december – amely abban az évben szintén a legaktívabbnak számított – forgalma 173 milliárd forint volt, míg a legkevésbé likvid hónap – a július – 63 milliárd forintos forgalmat könyvelhetett el.

Folytatódott a piac résztvevőinek koncentrációja, 2001 végén a származékos szekciónak 24

tagja volt, ami öt szereplővel kevesebb mint 2000 év végén.

Határidős BUX kontraktus – koncentrálnó piac

A Budapesti Értéktőzsde derivatív piacának továbbra is nagy népszerűségnek örvendő terméke a Tőzsde hivatalos részvényindexére szóló határidős kontraktus. Az év során összesen 381 ezer kontraktus cserélt gazdát, ebből 375 ezer (98%) a leglikvidebb, 2001. decemberi lejáratra. A többi forgalom (5 602 kontraktus) szinte kivétel nélkül az év végén, az előbbi lejárat kifutásával párhuzamosan aktívvá váló 2002. decemberi lejáratában született. Egyre jelentősebb

mértékben figyelhető meg az a tendencia, hogy az egyedi részvények részaránya növekszik – többek között egyszerűbb fedezhetőségük okán – a BUX kontraktusok rovására. A 2001. évi for-

galom jelentős visszaesést jelentett a 2000-ben regisztrált 938 479 kontraktusnyi forgalomhoz képest. Január volt a legaktívabb hónap 53 ezer kontraktusnyi forgalommal, de év végére a havi átlagos forgalom 30 ezer kontraktus alá csökkent.

A nyitott kötésállomány novemberi 34 ezer kontraktus feletti csúcsához képest év végére 4 338 kontraktusra esett vissza.

2001 – az egyedi részvény alapú határidős kontraktusok éve

A határidős egyedi részvény alapú termékek igazi sikerévet könyvelhettek el 2001-ben. A határidős részvénypiac forgalom a 2000. évi 430 ezer kontraktusról 440 ezer kontraktusra emelkedett emellett, hogy az összpiaci forgalom az előző évihez képest visszaesett. A forgalom éven belüli megoszlása a novemberi (63 ezer) és decemberi (75 ezer) hónapokban kiemelkedő volt. Emellett a júniusi hónap forgalma emelkedett

Határidős és Opció piac

A határidős forgalom változása (Mrd Ft)

Termékek:	2000	2001	Változás:
BUX	882,1	282,76	-67,9%
Részvények	441,2	448,93	1,8%
Devizák	28,5	18,57	-34,9%
Kamatok	1,8	0	-100%
Összesen	1 353,7	750,26	-44,6%

még ki a viszonylag egyenletes forgalomból, ami annak köszönhető, hogy ekkortól a korábbi 6 egyedi részvény alapú határidős kontraktus mellett az összes „A” kategóriás részvényre lehet határidős üzletet kötni.

A nyitott kötésállomány év elején még csak 8 ezer kontraktus körül mozgott, azonban év végére 22 ezer fölé emelkedett.

Kontraktusforgalmat tekintve az első két helyezett sorrendje felcserélődött és a 2001. évben a MATÁV forgalma lett a legmagasabb 168 ezer kontraktusnyi forgalommal. Ez a határidős részvények forgalmának 38 %-át tette ki. A MATÁV-ot követte a MOL 19,5 %-kal, az OTP 16,6 %-os részesedéssel, a Richter pedig 13,5%-kal. A további két vezető részvény (Borsodchem, TVK) 7,4%-kal részesedik a forgalomból, így a 6 vezető részvény az összforgalom 95%-át teszi ki, hasonlóan koncentráltan az azonnali piachoz. Árfolyamértéken szintén a MATÁV állt az első helyen 36 %-os részesedéssel, majd azt követte az OTP 27, és a Richter 22 %-os részaránnyal.

Nyitott kötésállomány tekintetében 2001. végén első helyen a MOL állt 15 502 kontraktussal, amely a teljes kötésállomány pontosan 30 %-át tette ki. A második helyen a MATÁV állt 12 835 kontraktusnyi nyitott kötésállománnyal, majd az OTP 7 453 kontraktussal. Így az első három részvény nyitott kötésállománya az összpiacon belül 69%-ot tett ki.

A lejáratokat vizsgálva megállapítható, hogy a forgalom korántsem volt olyan mértékben koncentrált, mint a BUX piacon. Bár a legaktívabbnak tekinthető OTP 2002. szeptemberi lejárat

36 013 kontraktusnyi forgalommal 49%-át tette ki az OTP teljes forgalmának, de a második helyezett MATÁV 2002. márciusi lejáratnál a 30 841 kontraktusnyi forgalom csak 18,3%-át adta ki a MATÁV 2001-es forgalmának, a többi részvélynél pedig még alacsonyabb koncentráció figyelhető meg.

Az egyedi részvény alapú határidős kontraktusok sikerének egyik oka valószínűleg abban keresendő, hogy teljesítésük az 1999. decemberi lejáratától kezdődően fizikai leszállítással valósul meg (szemben a korábbi lejáratok készpénzes elszámolásával) – ami a piaci szereplők részére csökkenti a lejáratkori elszámolóárakkal és a készpénzes elszámolással kapcsolatos kockázatot-, emellett az egyszerűbb fedezhetőségük tehette vonzóvá ezt a termékkört, nem utolsósorban pedig a piaci igényeknek megfelelő termékpaletta megvalósítása is a siker kulcsa lehet.

Devizakontraktusok – még mindig alacsony forgalom

A devizapiacra a forgalom a kontraktusszámban 66 101 volt, ami a teljes határidős forgalomnak 7,5 %-át teszi ki. Ez árfolyamértéken 18 574 millió Ft-ot tett ki. A határidős devizapiacra gyakorlatilag megszűntek azok a magas hozammal kecsegtető ún. „kosárügyletek”, amelyek 1998-ig a piaci likviditást táplálták, és azóta a forgalom lényegesen alacsonyabb szinten stabilizálódott.

A határidős devizaügyletek forgalma 2001-ben három deviza között oszlott meg. Hasonlóan a

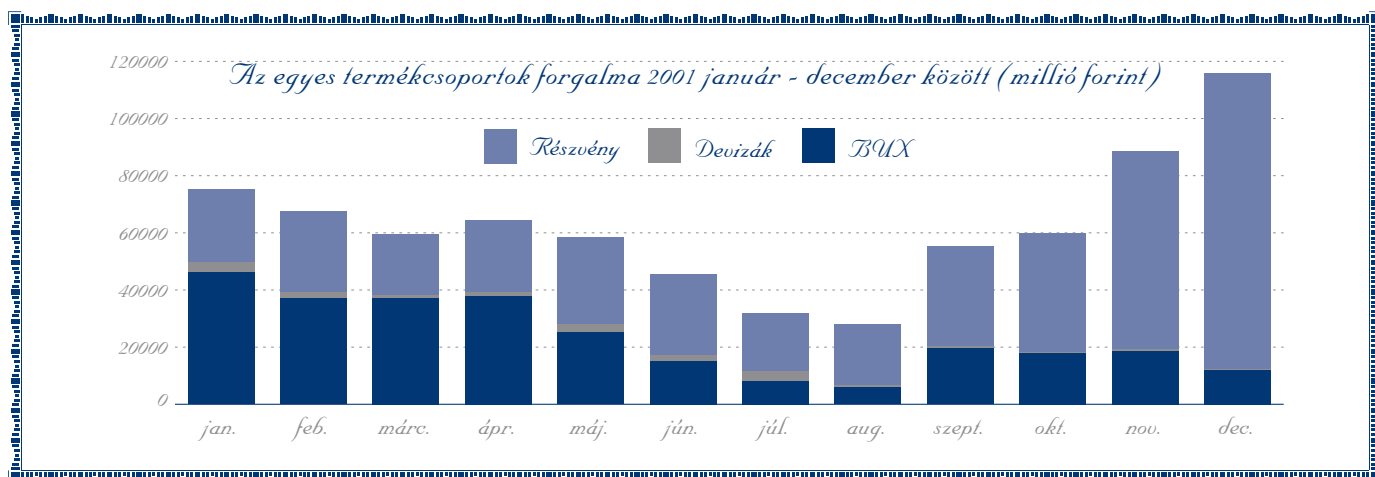
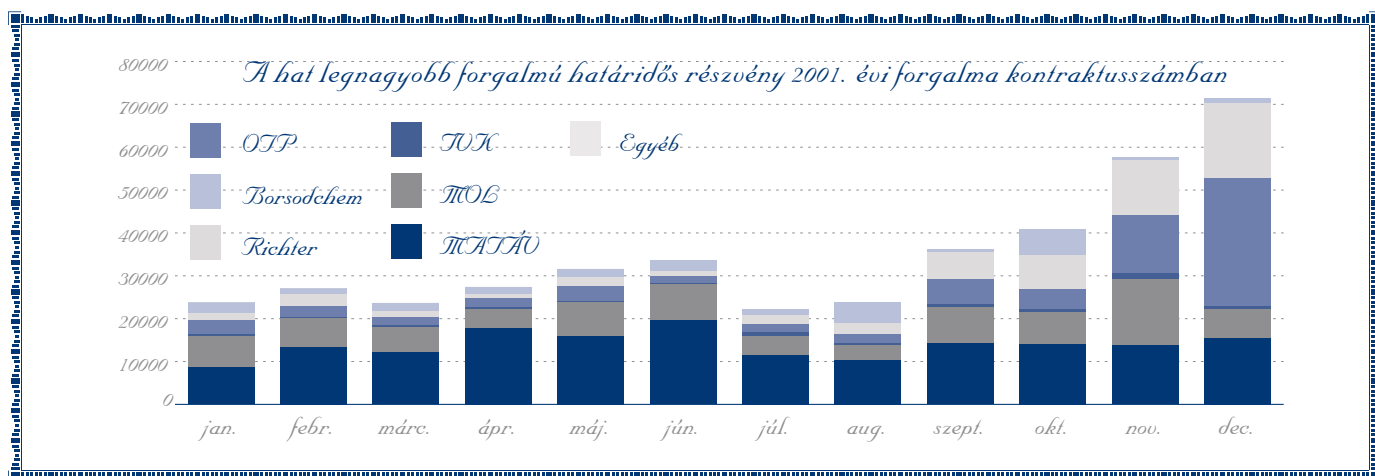
2000. évhez, a forgalom kiemelkedő részét az amerikai dollárra születtett üzetek tették ki. Árfolyamértéken az amerikai dollárban kötött üzetek 2001-ben a forgalom 69 %-át jelentették, 27%-át az euro üzetek adták, míg 4 % jutott a 2001. elején bevezetett japán yen-re. A többi devizára nem volt forgalom.

A nyitott kötésállomány az év eleji 5,5 ezer kontraktus körüli értékről év közben is csak

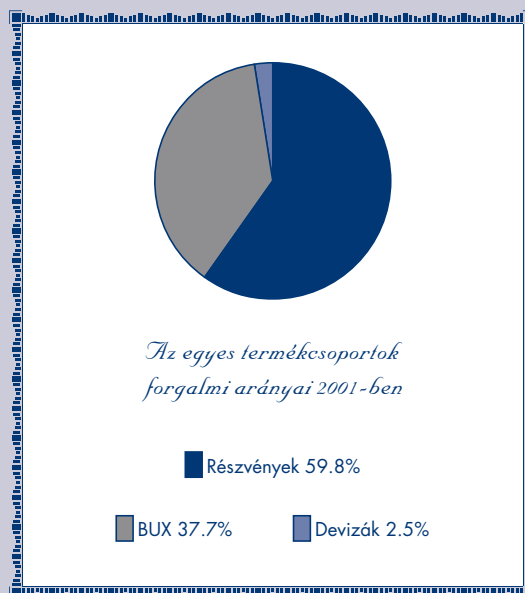
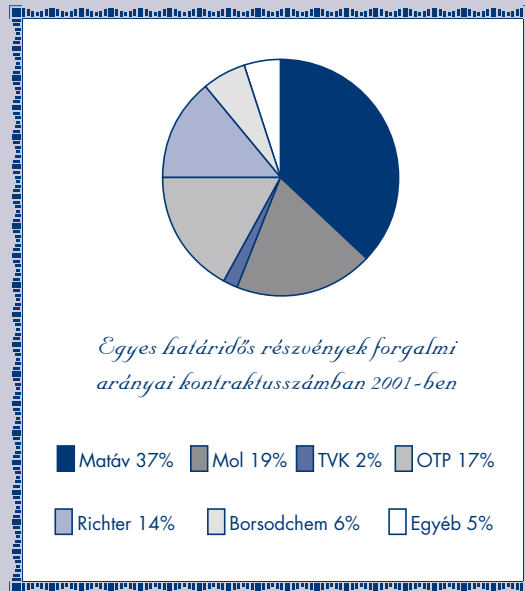
7-8 ezer kontraktus körüli értékre emelkedett, majd év végére 870 kontraktusra csökkent.

Opciós piac

2001. végéig összesen 1 014 kontraktusnyi üzet születtett, ebből 785 kontraktus a BUX index alapú opciókra, 229 kontraktus pedig az egyedi részvény alapúakra.

A Budapesti Értéktőzsde részvényindexe (BUX)

Az 1990-ben alapított Budapesti Értéktőzsde már működésének első évében szükségesnek látta, hogy a befektetők jobb és közérthetőbb tájékoztatása érdekében létrehozza a tőzsde saját indexét. A közvetlen cél egy olyan mutatószám megalkotása volt, melynek értékváltozásai következtetni engednek a piac aktuális állapotára, illetve az uralkodó árfolyammozgások irányára és átlagos nagyságára. A Budapesti Értéktőzsde 1991 óta számítja és 1995 óta publikálja részvényindexét. Az index hivatalos neve: a Budapesti Értéktőzsde Részvényindexe, BUX (Budapest Stock Index).

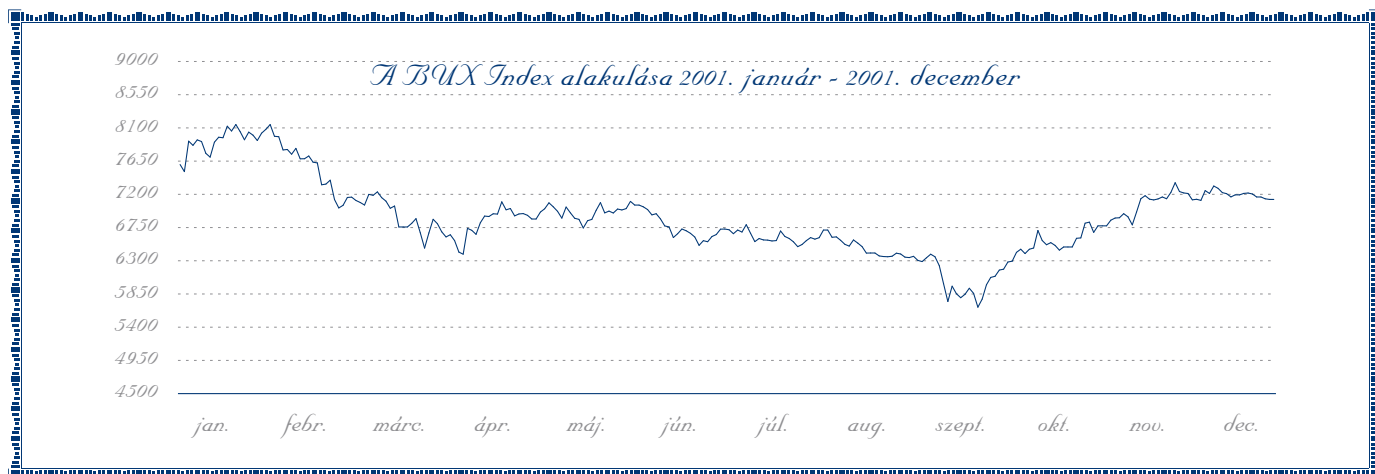
Az index bázisaként az 1000 pontot választották, mely az 1991. január 2-i állapotot jelzi. Az index 1995. január 1-én nyerte el végleges formáját, s vált a BÉT hivatalos részvényindexévé. Az indexet kezdetben a BUX kosarában szereplő részvények napi átlagárfolyamai alapján számolták, de 1997. április elsejétől – amióta a BÉT bevezette az öt másodpercenkénti indexszámítást, – a napi záróárakból kalkulálják a napi hivatalos BUX értékét. A kosár összetételére, annak módosítására az indexkézikönyv (A Budapesti Értéktőzsde Részvényindexének [BUX]

BUX

Kézikönyve) alapján a tőzsdetanács által kinevezett indexbizottság tesz javaslatot. A kosár felülvizsgálatára évente két alkalommal (március 1-én és szeptember 1-én)

kerül sor. A BUX tőkeérték típusú index, ami azt jelenti, hogy az egyes részvények mutatóbeli súlyát alapvetően a cégek mérete (tőzsdői kapitalizációjuk aránya) szabja meg. Ugyanakkor teljesítmény index is, az osztalékfizetéseket úgy veszi figyelembe, hogy a vállalatok által fizetett osztalékot a befektetők teljes mértékben ugyanannak a cégnek a részvényeibe fektetik be. Annak érdekében, hogy egyetlen részvény árfolyamának alakulása se legyen túlzott befolyással az index értékére, a BÉT igyekszik korlátozni az egyes részvénytípusok kosárbéli súlyát. Az 1999. októberi felülvizsgálattól kezdve a közkezdéssel korrigált kapitalizációk egymáshoz viszonyított arányából kiindulva az egyes részvények kosárbéli arányát olyan – viszonylag egyszerű – számolási algoritmussal alakítják ki, amely csökkenti a túlsúlyos papírok arányát.

Az index kosarába meghatározott kritériumok alapján legfeljebb 25 részvény vehető fel. Azok a részvénytípusok kerülhetnek a kosárba, amelyek a felülvizsgálatkor a 7 kritérium közül legalább 5-nek megfelelnek (a felülvizsgálati napot

megelőző utolsó nyilvánosságra hozott pénzügyi kimutatásban szereplő saját vagyon, részvénysorozat piaci értéke, a forgalom üzletszámban illetve árfolyamértéken és a forgási sebesség, önkötések száma és kereskedett napok száma). Alapvető feltétel, hogy a kosárba csak olyan részvény kerülhet, amellyel már legalább három hete kereskednek a BÉT-en.

A BUX index bizottság tagjai:

Fecser Ildikó
Budapesti Értéktőzsde
Huszár András
MOL Rt.
Kovács Attila
CA Értékpapír Rt.
Marosi Gábor
Takarék Bróker Értékpapír Rt.
Forgó Ferenc
Európa Befektetési Alapkezelő Rt.
Mester Zoltán, Szabó László
Concorde Értékpapír Rt.
dr. Réthy Imre
Trigánit Rt.

BUX eseménynapló

1991. 01. 02. Az index bázisaként az 1000 pont lett meghatározva, mely az 1991. január 2. állapotot jelzi. A BUX kosarat alkotó részvények száma ekkor a legminimálisabb, 6 db.

1993. 05. 14. A BUX 717,75 értéken zárta a napot, ami a történelmi minimum értéke.

1995. 01. 01. A BUX elnyerte végleges formáját, s a BÉT hivatalos részvényindexévé vált. Az indexkosárba való bekerüléshez 5 kritérium közül 3-nak kell megfelelnie a részvényeknek. A hivatalos napi indexértéket a napi átlagárból számolják.

1995. 04. 01. Az indexre származékos termék kereskedését indítják el – bevezetésre kerül a határidős BUX kontraktus.

1996. 09. 30. A BUX kosárban szereplő részvénysorozatok száma eléri a maximális értékét – a kosár 25 db papírt tartalmaz.

1997. 04. 01. Bevezetésre került a napközbeni folyamatos indexszámítás, melynek keretében öt másodpercenként számolódik újra az index értéke. Ettől kezdve a hivatalos napi indexérték a záróárak alapján kalkulált BUX. Az index valós idejű számítása a szabad szakaszi kereskedés 11. percétől a szabad szakaszi kereskedés végéig tart.

1998. 03. Az eddigi 5 kritérium mellett 3 új kritériumot vizsgál a tőzsde a részvénysorozatok kosárba kerülésének vizsgálatakor, melyek közül legalább 6 kritériumnak kell megfelelni.

1998. 11. 20. Az MMTS kereskedési rendszer bevezetésével a BUX számítás is e rendszerbe integrálódik, melynek eredményeként megjelenik a nyitószakaszban kialakuló egyensúlyi árak alapján kalkulálható nyitó BUX érték, illetve a teljes szabad szakaszi kereskedés során számolódik valós idejű 5 másodpercenkénti BUX érték.

1999. 09. Ettől a kosár felülvizsgálatától kezdve a BUX kosárban szereplő részvények kosárba bevezetett mennyiségének meghatározásánál a tőzsdei kapitalizációt az utolsó nyilvánosságra hozott tulajdonosi megfeleltetés alapján meghatározott közkézhányaddal korrigálják.

2000. 03. 10. A BUX eddigi legmagasabb értékén, 10417.91 ponttal zárt.

2000 12. BUX kézikönyv módosítására került sor, mely révén az eddigi 8 kritérium helyett 7-re módosult a részvények kosárba kerülésének feltétele. Ezek közül legalább 5 -nek kell, hogy megfeleljenek a részvények.

2001 10. 01 A BUX kosár 17 papírt tartalmaz: Antenna Hungária, BorsodChem, Danubius, DÉMÁSZ, EGIS, Fotex, MATÁV, MOL, NABI, OTP, Pannonplast, Pick, Rába, Richter Gedeon, Synergon, TVK, Zalakerámia

Közép-Európai részvényindex (CESI)

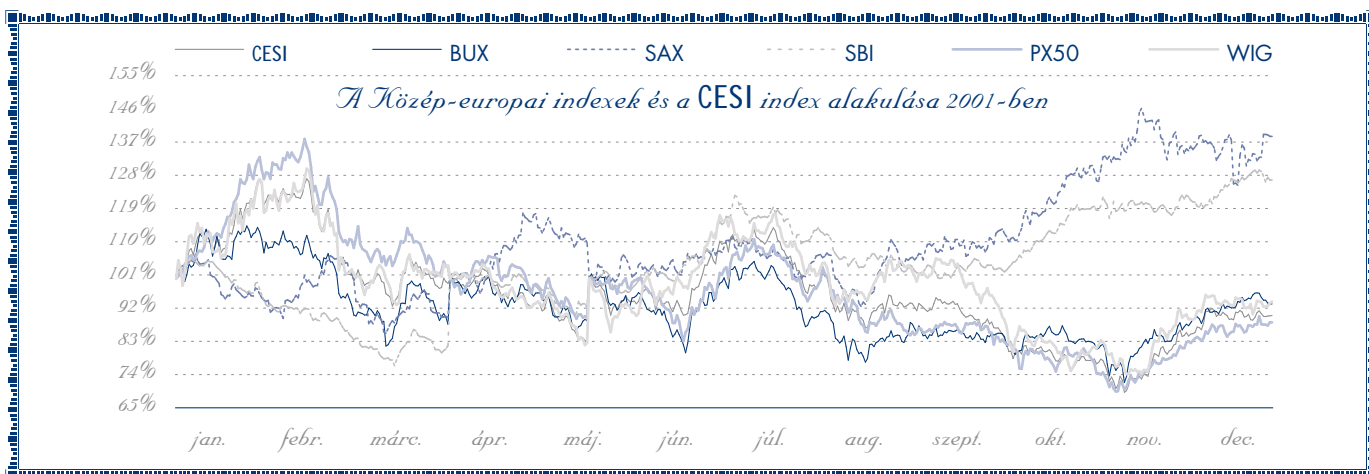
A külföldi befektetők, befektetési- és nyugdíjalapok megjelenésének és növekvő érdeklődésének eredményeként 1993. végétől a közép-európai térség tőzsdéinek forgalma és a részvényárfolyamok jelentősen emelkedtek. Ezek a változások tükröződtek az egyes értéktőzsdék indexeinek mozgásában is, melyek igen hasonló trendet követtek. A külföldi befektetők a régió értéktőzsdéit egy egységes regionális közép-európai piacként kezdték kezelni. Az előbbieket alapján a Budapesti Értéktőzsde úgy döntött, hogy amellet, hogy az egyes tőzsdék publikálják saját indexeiket, a BÉT a régió értékpapírpiacaira épülő, s azok általános ármozgásait tükröző indexet is számít és publikál. A Közép-Európai Részvényindexet (**CESI**) a BÉT hivatalosan 1996. február 1-jétől publikálja, melynek kosarát kezdetben három közép-európai értéktőzsde (Budapest, Prága, Varsó) kiválasztott papírjai alkották, majd 1996. október 31-től az index kibővült a ljubljanoi és pozsonyi tőzsdékről szelektált társaságokkal.

A **CESI** kapitalizáció súlyozású, dollár alapú részvényindex, amelynek bázisa 1995. június 30-i állapotot tükröző 1000 pont. (A BÉT ezen időpontig számította ki visszamenőleg a **CESI** his-

torikus értékeit.) A **CESI** kosarába csak az egyes értéktőzsdék hivatalos kategóriájában szereplő legnagyobb kapitalizációjú és likviditású részvények kerülhetnek (ki-

véve a részvényalapok és a portfóliótársaságok papírjait), azok, amelyeket külföldiek is vásárolhatnak. A BUX-tól eltérően a **CESI** számításakor nem veszik figyelembe az osztalékfizetés hatását. Miután a **CESI** dollár alapú index, az egyes országok fizetőeszközeiben kifejezett részvényárfolyamokat a Reuters által az adott napon (16.30 órakor) közölt vételi árfolyamon számítják át dollárra. Az index számítása a budapesti, a ljubljanoi és a pozsonyi tőzsde esetében a napi átlagárfolyamok, a varsói tőzsde tekintetében a napi fixing alapján történik. Egyetlen kivétel a prágai tőzsde úgynevezett folyamatos piaca, ahonnan a záróárak kerülnek az indexbe. A kosár módosítására évente két alkalommal – április 30-án és október 31-én – kerül sor. A felülvizsgálatot a módosítás előtt egy hónappal (március 31-én és szeptember 30-án) érvényes állapot szerint kell végrehajtani. Az egyes országok piacainak kosárbeli súlyát az említett időpontban meglévő összkapitalizációjuk egymáshoz való aránya határozza meg. Egyetlen országból származó papírok összesített részesedése sem lehet

A CESI kosara

PIACOK 2001 szeptember 28.	Társaságok száma*		Kapitalizáció		Piac/ összes piac	CESI kosár/ CESI összesen	CESI kosár/ Piac
	a CESI kosarában	összesen	Összesen USD-ben	a CESI kosarában USD-ben	%	%	%
BUDAPEST	3	61	8,544,812,262	5,126,887,357	23.04%	23.23%	60.00%
POZSONY	2	8	556,978,917	334,187,350	1.50%	1.51%	60.00%
LJUBLJANA	8	38	2,610,803,058	1,566,481,835	7.04%	7.10%	60.00%
PRÁGA	4	55	6,676,976,854	4,006,186,112	18.00%	18.15%	60.00%
VARÓSÓ	15	217	18,698,503,463	11,033,742,655	50.42%	50.00%	59.01%
ÖSSZESEN:	32	379	37,088,074,554	22,067,485,309	100.00%	100%	59.50%

* Csak a hivatalos kategóriákban jegyzett társaságok.

több a kosár egyesített tőkeértékének 50%-nál, de – a **CESI** reprezentatív jellegét biztosítandó – az adott piacot képviselő részvényeknek összesítve pontosan 60%-át kell képviselniük saját hivatalos piacuk kapitalizációjának. Valamennyi felvett papírral szemben követelmény, hogy legalább egy százalékkal kell részesednie a kosár felülvizsgálatát megelőző félév adott piaci részvényforgalmából. Egy adott piac kvótájának feltöltése mindig a legnagyobb kapitalizációjú részvényekkel kezdődik, azzal a korlátozással, hogy a kosárban egyetlen részvénytársaság súlya sem haladhatja meg a 12%-ot.

CESI eseménynapló

1996. február A BÉT hivatalosan publikálja a **CESI** Részvényindexet, melyet kezdetben három közép-európai értéktőzsde (Budapest, Prága, Varsó) kiválasztott papírjai alkottak. A bázisa 1995. június 30-i állapotot tükröző 1000 pont.

1996. május A magyar részvények súlya 16,89 % a kosárban, mely a legminimálisabb a **CESI** számítása alatt.

1996. november Az index kibővült a ljubljani és pozsonyi tőzsdékről szelektált társaságokkal.

1996. november A **CESI** kosárban található részvények (73 db) száma ekkor a maximális.

1997. november A **CESI** Kézikönyv szabálya módosul, az adott ország összpiachoz viszonyított minimális 60 %-os forgalmi követelménye 50 %-ra csökken.

1998. május A kosáron belül a magyar piac 7 papírral – 36,96 százalékos aránnyal – szerepelt, ami az eddigi maximális kosársúlyunk.

1999. május A kosárban a magyar részvények száma ekkor a legtöbb 14 papírral.

2000. február 27. A **CESI** index elérte történelmi maximumát: 1780,51 pontot.

2001. szeptember. 21. A **CESI** index eddigi legalacsonyabb értéke 794,80.

2001. november Az index kosara az eddigi legkevesebb számú 32 részvényt foglalta magában. Budapest (3) Ljubljana (8) Pozsony (2) Prága (4) Varsó (15).

2001. november A kosárban lévő magyar papírok száma 3, mely a legkevesebb a **CESI** kalkulálása alatt.

2001. november **CESI** Kézikönyv változtatása, miszerint adott tőzsde kosár-kapitalizációja a tőzsde hivatalos részvény kapitalizációjának pontosan 60 %-a kell legyen, az utolsó, még kosárba kerülő részvény bevezetett mennyiségének limitálásával

Közép-Európai Blue Chip Index (CETOP20)

A külföldi befektetők, hazai és külföldi befektetési alapok részéről fokozódó érdeklődés és igény alapján a Budapesti Értéktőzsde szükségesnek tartotta, hogy a térség fejlődő tőzsdéire bevezetett papírokból egy, – a **CESI**-n túlmutató, több célra is alkalmazható – regionális TOP indexet hozzon létre, mely benchmark-ként tud funkcionálni. A Budapesti Értéktőzsde az Index kialakítása során a nemzetközi gyakorlatot követve, valamint a piac igényeit összegyűjtve alakította ki a bekerülési kritériumokat és az alapelveket.

Mindezen célok alapján a BÉT megalkotta új indexét a Közép-Európai Blue Chip Index-et (CETOP20), melynek bázisa 2001. január 2., értéke: 1000 pont, a publikálás 2002. január 2-től kezdődött.

A CETOP20 kapitalizáció súlyozású index, mely az osztalékfizetéseket figyelembe veszi. Az Index értékét a BÉT EURO-ban számolja. Az indexkosárban a Közép-Európai régió 20 blue chip papírja szerepel, melyek a CETOP20 Kézikönyvében lefektetett kiválasztási kritériumok (likviditás és kapitalizáció) szerint felállított globális rangsor alapján kerültek kiválasztásra, figye-

CETOP20

lembe véve, hogy egy tőzsdéről maximum 7 papír szerepelhet egy időben az indexben.

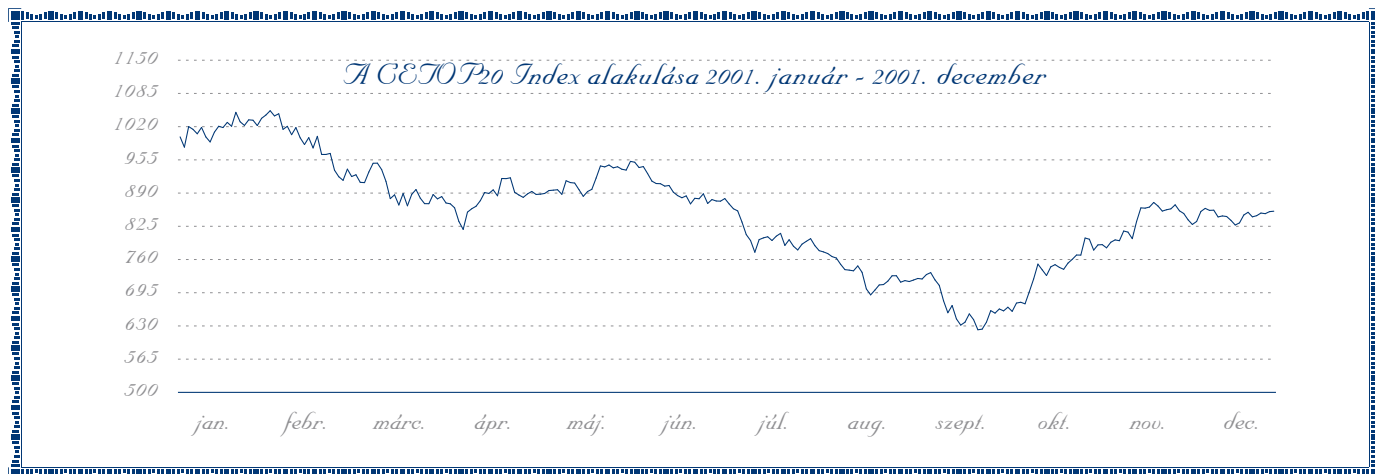
A számítások eredményeképpen az Index aktuális kosarát jelenleg

öt tőzsde részvényei teszik ki (Budapest, Prága, Varsó, Ljubljana, Zágráb).

Az Index felülvizsgálatára évente kétszer kerül sor – április ill. október első hete – mely alkalmakkor a régió más fejlődő tőzsdéi is kérhetik felvételüket.

Az Index megalkotásának másik fő célja, hogy a későbbiekben a határidős kereskedés alapjául szolgáló mögöttes termék lehessen. Ez az Indexszel szemben olyan követelményeket támaszt, hogy az Index felépítése, számítási módja érthető és minél pontosabban előre jelezhető legyen annak érdekében, hogy a befektetők döntéseiket jobban meg tudják alapozni, vagyis döntéseik kockázatát csak a részvénypiac mozgásában rejlő bizonytalanság, és ne az Indexszel kapcsolatos szabályozások bizonytalansága jelentse.

Az Index számítására kezdetben naponta a tőzsdezáráások után kerül sor. Az Index napi értéke 2002. január 2-től publikálásra került, így a honlapon megjelenítésre kerülnek az értékek.

A Bamosz Részvény Befektetési Alap Portfólió Index (RAX)

A Befektetési Alapkezelők Magyarországi Szövetsége által kifejlesztett, és a BÉT által hivatalosan 1999. február 15. óta publikált Bamosz Részvény Befektetési Alap Portfólió Index (RAX) létrehozását az a cél vezérelte, hogy objektív mércét adjon a részvényalapok teljesítményének méréséhez, mivel a már létező részvénypiaci indexek nem vették tekintetbe a befektetési alapokra vonatkozó törvényi korlátozásokat, ezért erre a célra csak korlátozottan voltak alkalmasak. Az index bázisa 1998. január 7-i állapotot tükröző 1000 pont.

Az Index viselkedése hasonló a Budapesti Értéktőzsdén forgó részvények árfolyamváltozását mérő indexekhez (BUX, NX-10), mivel ugyanannak a piacnak a teljesítményét mérik, de az eltérő mérési módszerek miatt a változások nagysága különbözik. Eltér viszont a BUX-tól az index „működése”: a kosárba kerülés feltételei, a kosár összetétele, a felülvizsgálat gyakorisága, stb. Ennek oka az volt, hogy az Index:

- könnyen reprodukálható legyen;
- szerkezete és „működése” hasonló legyen a befektetési alapok működéséhez.

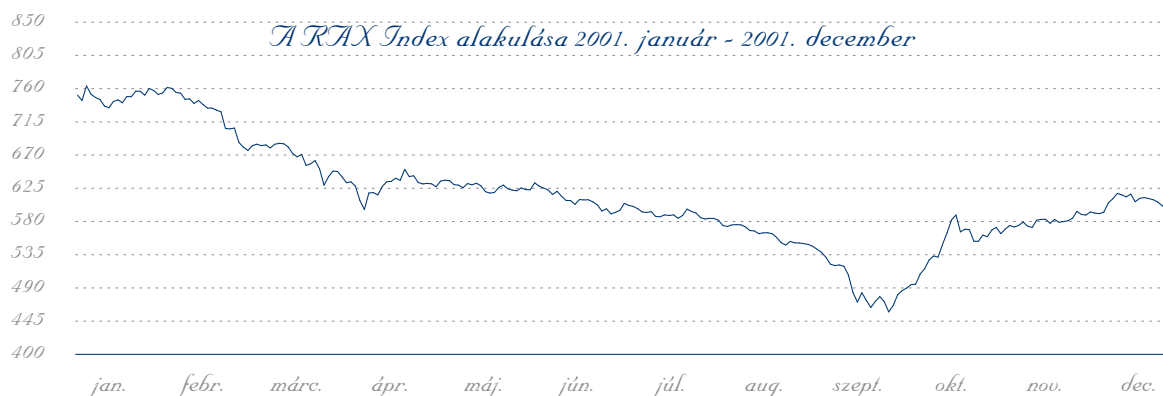
RAX és DWIX

Az Index minden tőzsdei kereskedési napon, a kereskedést követően egyszer kerül kiszámításra.

A befektetési alapokra vonatkozó törvényi szabályozás liberalizálá-

sára válaszul 2002. március 1-től jelentősen módosult az Index szerkezete és számítása. A korábbi összetétel (17 db. részvény a portfólió 85%-át adta, a maradék 15% pedig likvid eszközként került figyelembe vételre) helyett a teljes portfólió részvényekből áll, melyek eltérő súlyát a freefloattal korrigált kapitalizáció határozza meg.

Az indexkosár felülvizsgálatára évente két alkalommal, február 28-án (29-én) illetve augusztus 31-én, vagy ha ezek nem kereskedési napok, akkor az ezeket megelőző utolsó kereskedési napon, a kereskedés befejezését követően kerül sor. A következő félévben a kosárban az a 13 részvény szerepel, amely a kosár felülvizsgálat napján mért, a közkézhányaddal korrigált (beszorzott) kapitalizáció alapján felállított rangsor első 13 helyén szerepel. A sorrend felállítása során valamennyi, a tőzsdére bevezetett részvényt számításba kell venni annak figyelembe vételével, hogy a kosárba nem csak törzsrészvény, hanem elsőbbségi részvény is bekerülhet, egy kibocsátótól egyidejűleg azonban csak egy sorozat szerepelhet.

Valamennyi olyan hónap végén, amikor nem kerül sor kosár felülvizsgálatra, a hónap utolsó kereskedési napján a kosárban szereplő részvények összetételének változtatása nélkül sor kerül a részvények kosárba vezetett mennyiségeinek módosítására, hó végi újrasúlyozására.

Az indexkosár egy 1 milliárd forint értékű portfoliót modellez a részvény-befektetési alapokra vonatkozó aktuális befektetési szabályok figyelembe vételével. Ennek megfelelően

- 13 tőzsdei részvényt tartalmaz, melyek súlya a kosár felülvizsgálatakor és a hó végi újrasúlyozások során, az utolsó felülvizsgálat során felállított rangsorban elfoglalt hely szerint rendre a portfolió 12,5%, 12,5%, 12,5%, 8,5%, 8%, 7,5%, 7%, 6,5%, 6%, 5,5%, 5%, 4,5% illetve 4%-ának felel meg;

Az Index az osztalékfizetéseket úgy veszi figyelembe, hogy a vállalatok által fizetett osztalékot a befektetők teljes mértékben ugyanannak a cégnek a részvényeibe fektetik be. A kosár összetételében bekövetkező bármilyen módosítást pedig az Index úgy kezeli, hogy a RAX-indexnek megfelelő portfolióval rendelkező befektető a kosár változtatásának – amely vagy egy felülvizsgálatot, vagy hó végi újrasúlyozást jelent – idején a portfolióban szereplő összes részvényét eladja, és az így kapott pénzt teljes egészében az új kosárösszetételnek megfelelő portfolió összeállítására fordítja. Így az Index a bázisidőponthoz képest aktuálisan realizált hozamot is tükrözi.

A Daiwa-MKB Kincstárjegy Hozamindex (DWIX)

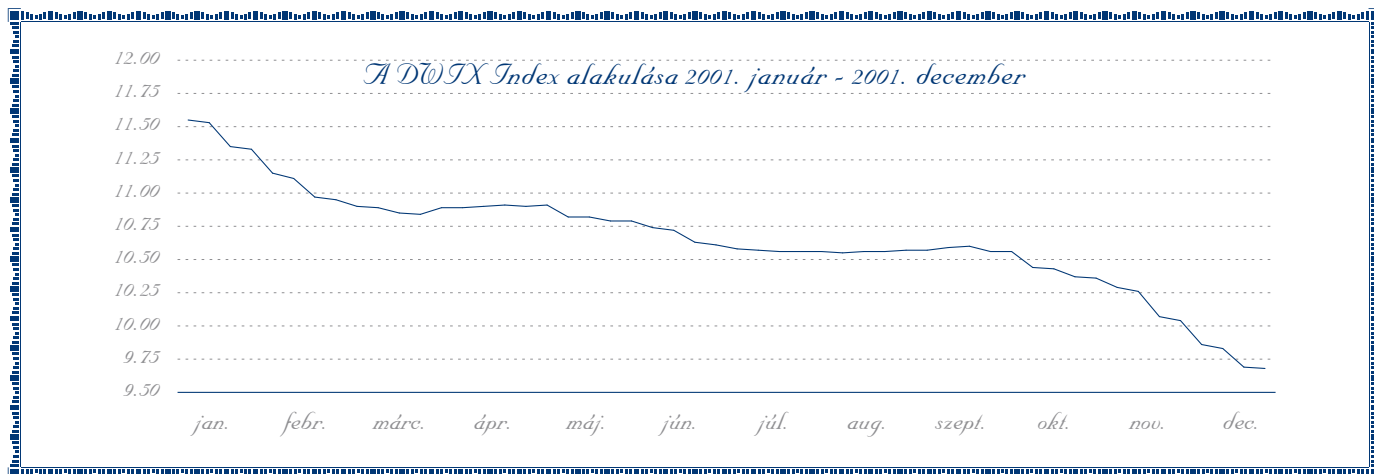
A Daiwa-MKB Befektetési és Értékpapír-forgalmi Rt. 1992. novemberében publikálta először a DWIX Index-et.

Az indexszámítás kezdőnapja 1992. június 26. miután az első 6 hónapos kincstárjegy aukciót 1992. április 30-án tartották.

Az Index kezdetben az 1, a 3 és a 6 hónapos diszkont kincstárjegyek aukciójának eredményéből számított. 1998. július 3-tól megváltozott az Index számítása, megszűnt az 1 hónapos kincstárjegyek aukciós értékesítése, s az Index azóta a 3, 6 és 12 hónapos kincstárjegyek aukciós eredményeiből kerül kiszámításra.

A DWIX számítása a számítás időpontját megelőző 12 hét diszkont kincstárjegy aukcióin kialakult elfogadott átlaghozamokra és elfogadott mennyiségekre épül, így a számítását közvetlenül megelőző időszak hozamai alapján határoz meg egy, az időszakra jellemzőnek tekinthető hozamot, vagyis egy súlyozott átlagként kerül kiszámításra.

Az Index hetente változtatja értékét, az adott heti kincstárjegy aukciók kiértékelése után. 1998. május 11-től a DAIWA a DWIX-hez fűződő minden jogát és kötelezettségét a BÉT-re ruházta át, így az Index teljes mértékben a BÉT tulajdonába került.

A Budapesti Értéktőzsde Indexei

Index	BUX	CESI	CETOP20	RAX	DWIX
Teljes név	A Budapesti Értéktőzsde Részvényindexe	Közép-Európai Részvényindex	Közép Európai Blue Chip Index	BAMOSZ Részvény Befektetési Alap Portfólió Index	Daiwa-MKB Kincstár- jegy Hozamindex
Célja	A hazai részvénypiaci ármozgás mutatószáma	A régió 5 tőzsdéjének (Budapest, Ljubljana, Pozsony, Prága, Var- só) részvénypiacának ármozgását tükröző mutatószám	A régió tőzsdéinek (Budapest, Ljubljana, Prága, Varsó, Zágráb) blue-chip részvényei- nek árfolyam mozgását tükröző mutatószám	Hazai részvénybefektetési alapok teljesítményé- nek mérése, benchmarkként szolgál	Rövid távú (3,6 és 12 hó diszkontkincstárjegy) kockázatmentes ho- zamviszonyokat mutat- ja a lejáratig
Típusa	Kapitalizáció súlyozá- sú, osztalékfizetéseket figyelembe vevő rész- vényindex	Kapitalizáció súlyozá- sú dollár alapú rész- vényindex, mely az osztalékfizetéseket nem veszi figyelembe	Kapitalizáció súlyozá- sú, osztalékfizetéseket figyelembe vevő EURO alapú részvényindex	Kapitalizáció súlyozá- sú, osztalékfizetéseket figyelembe vevő rész- vényindex	Hozamindex, mely az aukciókon elfogadott átlaghozamok és mennyiségek súlyozott átlaga
Felépítés	Legfeljebb 25 olyan részvényből áll, me- lyek 7 mutatóból 5- nek megfelelnek	Adott tőzsde hivatalos részvény kapitalizációjának 60 %-a szerepel a kosárban	20 részvényből áll, egy tőzsdéről egy időben max. 7 részvény kerülhet a kosárba	13 részvény, melyek súlya rendre a portfo- lió 12,5%, 12,5%, 12,5%, 8,5%, 8%, 7,5%, 7%, 6,5%, 6%, 5,5%, 5%, 4,5% illet- ve 4%-ának felel meg	Utolsó hónap aukciós eredményeit 8-szoros, megelőző hónap 3-szo- ros, azelőtti hónap 1- szeres súllyal veszi figyelembe
Felülvizsgálat	Évente kétszer (március, szeptember), új kosár április és ok- tóber első kereskedési napján	Évente kétszer (április, október), új kosár május és novem- ber első kereskedési napján	Évente kétszer (április, október), új kosár május és novem- ber első kereskedési napján	Félévente felülvizsgá- lat, havonta a részvé- nyek újrasúlyozása	Szükség esetén módosítás
Bázis érték	1991. január 1= =1000 pont	1995. június 30 = =1000 pont	2001. január 1= =1000 pont	1998. január 7 = =1000 pont	

Pénzügyi elemzés

Mérleg és eredménykimutatás

Eszközök		Előző év (ezer Ft)		Tárgyév (ezer Ft)
			Új Sztv. szerint	
1.	A. Befektetett eszközök (2.+4.+6. sor)	1 838 718	1,838,718	1,336,988
2.	I. IMMATERIÁLIS JAVAK	1 337 097	1,286,585	979,349
3.	2.sorból: Immateriális javak érték helyesbítése			
4.	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	369 417	419,929	227,890
5.	4.sorból: Tárgyi eszközök érték helyesbítése			
6.	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	132 204	132,204	129,749
7.	6.sorból: Befektetett pénzügyi eszközök érték.			
8.	B. Forgóeszközök (9.-12. sorok)	946 906	933,216	1,113,376
9.	I. KÉSZLETEK	12 083	12,083	8,071
10.	II. KÖVETELÉSEK	444 388	430,698	59,759
11.	Követelések kapcsoló vállalkozással szemben			
12.	III. ÉRTÉKPAPÍROK	204 999	204,999	929,969
13.	IV. PÉNZESZKÖZÖK	285 436	285,436	115,577
14.	C. Aktív időbeli elhatárolások	84 064	84,064	87,080
15.	ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK) ÖSSZESEN (1.+8.+14.sor)	2 869 688	2,855,998	2,537,444
Források				
16.	D. Saját tőke (17.-22.sorok)	2 394 002	2,394,002	2,327,247
17.	I. JEGYZETT TŐKE	544 600	544,600	549,600
18.	II. TŐKETARTALÉK	323 104	323,104	323,104
19.	III. EREDMÉNYTARTALÉK	1 223 436	1,223,436	1,526,298
20.	IV. ÉRTÉKELESI TARTALÉK			
21.	V. ELŐZŐ ÉVEK ÁTHOZOTT VESZTESÉGE			
22.	VI. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	302 862	302,862	-71,755
23.	E. Céltartalékok	13 690	0	0
24.	F. Kötelezettségek (25.-26. sorok)	231 272	231,272	79,768
25.	I. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK			
26.	II. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	231 272	231,272	79,768
27.	G. Passzív időbeli elhatárolások	230 724	230,724	130,429
28.	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK) ÖSSZESEN (16.+23.+24.+27. sor)	2 869 688	2,855,998	2,537,444

...2001...

Eredménykimutatás	Előző év (ezer Ft)		
		Új Szív. szerint	Tárgyév (ezer Ft)
I. Tőzsdei tevékenység árbevétele	1 903 612	1,903,612	1,354,973
II. Egyéb bevételek	54 593	48,899	32,766
III. Aktívált saját teljesítmények értéke			
IV. Anyagjellegű ráfordítások	459 900	445,257	337,602
V. Személyi jellegű ráfordítások	704 129	725,922	519,104
VI. Értékesítési leírás	545 953	545,953	618,584
VII. Egyéb ráfordítások	61 614	51,247	80,183
A. TŐZSDEI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE (I.+II.+III.-IV.-V.-VI.-VII.)	186 609	184,132	-167,734
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	121 485	124,066	99,086
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	5 232	5,336	3,107
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE (VIII.-IX.)	116 253	118,730	95,979
C. SZOKÁSOS TŐZSDEI EREDMÉNY (+-A.+-B.)	302 862	302,862	-71,755
X. Rendkívüli bevételek			0
XI. Rendkívüli ráfordítások			0
D. RENDKÍVÜLI EREDMÉNY (X.-XI.)	0	0	0
E. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (+-C.+-D.)	302 862	302,862	-71,755
XII. Adófizetési kötelezettség			
F. ADÓZOTT EREDMÉNY (+-E.-XII.)	302 862	302,862	-71,755
G. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	302 862	302,862	-71,755

Ernst & Young Kft.
1132 Budapest,
Váci út 20,
Hungary

Telefon: 451-8100
Fax: 451-8199

Független Könyvvizsgálói Jelentés

A Budapesti Értéktőzsde Tagjai részére

Elvégeztük a Budapesti Értéktőzsde 2001. december 31-i fordulónapra elkészített mérlegének – melyben az eszközök és források egyező végösszege 2.537.444 eFt, a mérleg szerinti eredmény 71.755 eFt veszteség –, valamint a 2001. évre vonatkozó eredménykimutatásának és kiegészítő mellékletének vizsgálatát, melyeket a vizsgált szervezet 2001. évi éves beszámolója tartalmaz. Az éves beszámoló elkészítése az ügyvezetés felelőssége. A könyvvizsgáló felelőssége az éves beszámoló véleményezése az elvégzett könyvvizsgálat alapján. A vizsgált éves beszámoló a soron következő éves közgyűlésen történő jóváhagyás céljából készült, s mint ilyen nem tartalmazza a közgyűlésen hozandó döntések esetleges hatásait.

A könyvvizsgálatot a magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon érvényes – törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottuk végre. A fentiek értelmében a könyvvizsgálat tervezése és elvégzése révén elegendő és megfelelő bizonyítékot kell szerezni arról, hogy az éves beszámoló nem tartalmaz lényeges hibás állításokat. Az elvégzett könyvvizsgálat magában foglalta az éves beszámoló tényszámait alátámasztó bizonylatok mintavételen alapuló vizsgálatát, emellett tartalmazta az alkalmazott számviteli alapelvek és az ügyvezetés lényegesebb becsléseinek, valamint az éves beszámoló bemutatásának értékelését.

A könyvvizsgálat során a Budapesti Értéktőzsde éves beszámolóját, annak részeit és tételeit, azok könyvelési és bizonylati alátámasztását az érvényes nemzeti könyvvizsgálati standardokban foglaltak szerint felülvizsgáltuk, és ennek alapján elegendő és megfelelő bizonyosságot szereztünk arról, hogy az éves beszámolót a számviteli törvényben foglaltak és az általános számviteli elvek szerint készítették el. Véleményünk szerint az éves beszámoló a Budapesti Értéktőzsde 2001. december 31-én fennálló vagyoni, pénzügyi és jóvelmi helyzetéről megbízható és valós képet ad.

Budapest, 2002. február 15.

Hergovits Mariann
Partner
Ernst & Young Kft.
Nyilvántartási-bevételei szám: 001165

Fekete Imréné
Bejegyzett könyvvizsgáló
Kamara tagsági szám: 003201

Kapcsolattartók

Információ és a BÉT főosztályai

Budapesti Értéktőzsde
Budapest 1052 Deák Ferenc u. 5.
Telefon: 429-6700, Telefax: 429-6800
Internet cím: www.bet.hu

A Budapesti Értéktőzsde kapcsolattartói

A Budapesti Értéktőzsde
ügyvezető igazgatója
Horváth Zsolt
Tel.: 429-6850

A Budapesti Értéktőzsde ügyvezető
igazgató-helyettesei
dr. Odry Ágota
Tel: 429-6714
Fax: 429-6822

Véner András
Tel.: 429-6722
Fax: 328-0480

A Budapesti Értéktőzsde Titkársága
Kis Ibolya
Tel.: 429-6702

Kormos Erzsébet
Tel.: 429-6703
Fax: 429-6800

A BÉT Információs Központja
Jakab Katalin
Tel.: 429-6636, 429-6637
Fax: 429-6654

A BÉT főosztályai

Kereskedés Üzemeltetési Főosztály
Véner András ügyvezető igazgató-helyettes
Tel.: 429-6722
Fax: 328-0480

Kibocsátói és Tagi Főosztály
Szendrei Csaba főosztályvezető
Tel: 429-6716
Fax: 429-6821

Tagi és Piacfelügyeleti Osztály
Szepesi János főosztályvezető-helyettes
Tel.: 429-6784
Fax.: 429-6818

Külső Kapcsolatok és Marketing Főosztály
Reichardt Krisztina főosztályvezető
Tel.: 429-6613
Fax.: 429-6653

Pénzügyi és Humánpolitikai Főosztály
dr. Odry Ágota ügyvezető igazgató-helyettes
Tel.: 429-6714
Fax.: 429-6822

Üzletpolitikai Főosztály
Fecser Ildikó főosztályvezető
Tel.: 429-6852
Fax: 429-6817